T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 211
KARAR NO : 2016 / 111
KARAR TR : 14.03.2016

ÖZET : Olay tarihinde yürürlükte olan yasa gereği yurt içinden finansal kiralama yolu ile gemi alan kiracı için leasing süresinin sonunda geminin mülkiyetinin devri sırasında ödenmesi gereken harçların, ileride yapılabilecek bir yasal değişiklik beklentisi ile taahhütname verilerek tahsili yoluna gidilmeden yapılan kayıt işlemlerinin, sonradan yapılan yasal değişikliğin uyuşmazlığa konu işlemin yapıldığı tarihi kapsayan bir düzenlemeye yer vermemesi karşısında, bu konuda getirilen harç muafiyetine ilişkin yasal düzenlemenin kendiliğinden geriye yürütülerek davacı şirket açısından hukuki sonuç doğurması mümkün olmayıp, söz konusu harç ve cezaların idarece tahsil edilmesinde usul ve yasaya aykırı bir durum görülmemekle; Türk Uluslararası Gemi Sicili Memurluğunun, Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesine gönderdiği 26.05.2004 tarih ve 1172 sayılı TUGS kayıt harcı ve TUGS yıllık tonaj harcının tahsiline ilişkin işleminin iptali ile bu kısımlarla ilgili olarak T.C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığının yazılarında belirtilen genelge çıkarılıncaya kadar teminat alınmasına ve Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesine yatan toplam nakdin işlemiş ve işleyecek yasal faizi ve fer'ileri ile birlikte davacı şirkete iadesi istemiyle açılan dava sonunda, davanın kabulüne ilişkin Adli yargı kararının kaldırılmasına; hukuk ve usule uygun bulunan idari yargı kararının kabulü suretiyle HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİ gerektiği hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının
giderilmesini isteyen (Adli yargıda davalı) :T.C.Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslararası Gemi Sicil Memurluğu
Vekili :Av. Z.Y.B.
Karşı Taraf (İdari ve adli yargıda davacı) : Beykim Petrolcülük ve Gemi İşletme Sanayi ve Ticaret A.Ş
Vekili : Av. A.D.
İdari yargıda diğer davalı :T.C. Maliye Bakanlığı İstanbul Defterdarlığı Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi Müdürlüğü

O L A Y : Davacı vekilince 03.06.2004 tarihli dava dilekçesinde ; "… 1-Müvekkilimiz şirket deniz ticareti ile iştigal etmektedir ve bu faaliyeti ile Türk ekonomisine döviz kazandırmaktadır. Müvekkilimiz, üç adet tanker (MT ANEZ, M/T SEVE, M/T GÜN) ve iki adet kuru yük gemisi (MA/YENİYAPAN, M/V SİTAREM) donatanıdır. Bahsi geçen dört gemi de Türk Uluslararası Gemi Sicilinde kayıtlıdır.

2-Sayın Mahkemenin malûmu olduğu üzere, Türkiye'de 16.12.1999 yılına değin sadece Milli Gemi Sicili mevcut idi. 16.12.1999 tarihinde ise 4490 Sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile ikinci bir sicil olarak Türk Uluslararası Gemi Sicili (TUGS) kurulmuştur. Her iki sicil de birbirinden bağımsız ve ayrı kanun ve yönetmeliklerle düzenlenmiş ayrı müesseselerdir. 4490 Sayılı TUGS Kanunun amacı: TUGS'ne tescil edilen gemilerin temin ve işletilmesinde kolaylık sağlamak sureti ile Türk denizciliğinin geliştirilmesini ve ekonomiye katkısını hızlandırmaktır. 4490 Sayılı Kanunla, devlet tarafından donatanlara birçok vergiden muafiyet de tanınmıştır. Bu nedenlerle, donatanlar tarafından gemilerin TUGS'a kaydı tercih edilmektedir.

3-Müvekkilimiz şirket 20 Temmuz 1995 ve 23 Ağustos 1995 tarihlerinde Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A.Ş.'den Milli Gemi siciline kayıtlı MA/YENİYAPAN ve M/T GÜN'ü leasing yolu ile almıştır.

Finansal kiralama sözleşmesinin hukuki niteliği gereği Milli Gemi Sicilinde malik sütununa Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A.Ş., finansal kiracısı ve işletmecisi olarak da müvekkilimiz şirket yazılmıştır.

M/T GÜN'ün finansal kiralama borcu tamamen ödendiğinde; şirketimiz finansal kiralama kanunun ilgili maddesi gereği leasing firmasının kestiği temsili bir bedel üzerinden harcını yatırarak Milli Gemi Sicilinde M/T GÜN'ün adına kaydını talep etmiştir.

Bu talep kabul edilmeyince de müvekkilimiz konuyu leasing devri olarak düşünmeyip iki şirket arasındaki gemi alım-satımı olarak kabul ederek; alım- satımını ve doğrudan Türk Uluslararası Gemi Sicilinde geminin donatanı olarak kaydını yaptırmak istemiştir. Bu nedenle, 02.04.2001 tarihinde sadece matbu harç olan 5.000.-USD Dolarının (02.04.2001 tarihindeki kura göre 5.931.400,00-TL.) alınarak Milli Gemi Sicilinde kayıtlı M/T GÜN'ün TUGS'ta Şirketimiz adına kaydının yapılması gereğini talep etmiştir.

Ancak; bu talep Türk Uluslararası Gemi Sicili Memurluğu tarafından kabul edilmemiş ve geminin, önce satıcı durumunda olan Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A.Ş.'nin adına TUGS'a kaydının yapılması, daha sonra da TUGS'a geçen geminin leasing şirketi tarafından şirketimize devredilmesi gerektiği bildirilmiştir. Şirketimiz takibi istenen prosedürü ihtirazı kayıtla takip etmiş; gerekli harçları ödeyerek M/T GÜN'ü Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A.Ş. adına 283 sicil numarası ile TUGS'a geçirmiştir. Şirketimiz adına kayıt içinsemükerrer olarak 5.000.-USD Doları matbu harç talep

edilmiştir.

Yapmış olduğumuz itirazlar neticesi T.C.Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı, bu hususta haklı olduğumuzu ve aksinin T.C.Anayasasına açıkça aykırılık teşkil ettiğini yazılı olarak bildirmiş; ancak konu ile ilgili düzenlemenin ileride bir genelge çıkarılarak yapılacağı gerekçesi ile Şirketimizden taahhütname talep etmiştir. Talep edilen taahhüt verilmek sureti ile TUGS'nde M/T GÜN, BEYKİM Petrolcülük Gemi İşletmeciliği San. ve Tic. A.Ş.'harçtan muaf tutularak geçirilmiştir.

4-Bahsi geçen gemiyi Nijerya'ya ihraç etmek için 17.05.2004 tarihli dilekçemiz ile Türk Uluslararası Gemi Sicili Memurluğuna başvurulmuştur. Başvurumuza cevaben TUGS Memurluğu tarafından müvekkilimize, 27.05.2004 tarih ve B.02.1.DNM/1.01.01/TUGS-1178 sayılı yazı tebliğ edilmiştir.

27.05.2004 tarihli yazıda, TUGS Memurluğu tarafından 21.04.2004 tarihinde 994 sayılı yazı ile Denizcilik Müsteşarlığına müracaat edilerek M/V YENİYAPAN ve M/T GÜN'ün satışı sözkonusu olduğundan uygulamanın nasıl olması gerektiğinin sorulduğu ve netice olarak Denizcilik Müsteşarlığı tarafından 12.05.2004 tarih ve 1289 sayılı yazı ile TUGS Memurluğunun talimatlandırılarak, konu hakkında mütalaa verildiği anlaşılmıştır.

Mezkur yazıda :

1-Müvekkilimiz şirketin vermiş olduğu taahhütnamenin geçerliliğini koruduğu,

2-Adı geçen gemiler için kayıt harç yükümlülüğünün doğup doğmayacağının yürürlüğe girecek genelge ile belirleneceğini,

3-Yükümlülük doğması halinde (demek ki yükümlülük henüz doğmamıştır), mevcut taahhütname gereği ödenmesi gereken kayıt harcının tüm gecikme zam ve cezaları ile tahsil edilmesi gerektiği (yani, yükümlülük doğması halinde tahsil yoluna gidilecektir),

4-Ancak, geminin terkini söz konusu olduğundan taahhütnamenin yanında ödenmesi gereken kayıt harcının gecikme zam ve cezaları ilavesi ile tespit edilecek tutarını karşılayacak TEMİNAT alınmasıkaydıyla gemilerin sicilden terkin edilmesinde sakınca olmadığı yazılı olarak TUGS Memurluğuna emir ve tebliğ edilmiştir.

5-Türk Uluslararası Gemi Sicili Memurluğu, dilekçemizin (4.) bendinde değindiğimiz, 27.05.2004 tarih ve 1178 sayılı müvekkilimiz şirkete hitaben yazdığı yazıda, TUGS kayıt harcının tahsiline ilişkin yazı ve eklerinin tarih ve 1173 sayılı yazı ile Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesine gönderildiğini de bildirmiştir.

6-Tarafımızdan TUGS Memurluğunun Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesine gönderdiği 26.05.2004 tarihli ve 1173 sayılı yazısı tetkik edilmiştir. Yazıda," TUGS kaydının terkini talep edilen GÜN gemisinin Yaşar Finansal Kiralama A.Ş.'den finansal kiracısına (müvekkilimiz şirket) devri sırasında ödenmesi gereken TUGS kayıt harcının ekli makbuzda (Ek-3) 26.05.2004 tarihli ve 1172 sayılı yazı) belirtildiği şekilde toplam tutar + cezalarını karşılayacak yeterli teminatın alınmasını ve sonucunun memurluğa (TUGS Memurluğu) bildirilmesi" yazılı olarak bildirilmiştir.

Ayrıca, bu yazıya ek olarak da T.C.Denizcilik Müsteşarlığının kayıt harcı için teminat alınmasına ilişkin 12.05.2004 tarih ve 1289 sayılı yazılı emrini de eklemiştir.

Bu durumda, davalı Vergi Dairesi hem T.C.Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığının(12.05.2004 tarih ve 1289 sayılı yazısı ile) teminat alınmasına ilişkin talimatının hem de Türk Uluslararası Gemi Sicili Memurluğunun yukarıda da belirttiğimiz 26.05.2004 tarihli ve 1173 sayılı yazısının aksine teminat almadan tahsilat yapmıştır.

Bu da hem hukuka hem de talimatlara aykırılık teşkil etmektedir.

Tarafımızdan bu hususta davalıya ihtirazi kayıt dilekçesi de verilmiştir.

7-Sayın Mahkemenin de takdir edeceği ve açıkça göreceği üzere Şirketimizin harçtan muaf tutulmasına ilişkin kazanılmış hakkı bulunmaktadır ve mükerrer olarak harç tahakkuk ve tahsil edilmesi hukuka aykırıdır. Ayrıca; harçtan muaf kayıt işlemi, Denizcilik Müsteşarlığının bilgi ve talimatı ile yapılmış olduğundan gecikme zam ve cezası alınması da hukuka aykırıdır.

Bunun yanı sıra 5523 Amerikan Dolarına uygulanacak faiz oranı, Türk Lirası faizi değil Amerikan Doları faizi olmalıdır.

8-İşin, hem muaccel ve döviz kazandırıcı nitelikte olması hem de aksi durumda satış ve terkin işleminin yapılmasının gerçekleştirilmeyeceğinin anlaşılmış olması nedeni ile Şirketimiz mutazarrır duruma düşmüş ve davalı tarafından bu durumdan istifade edilerek yanıltılarak zarara uğratılmıştır. Bu nedenle Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesince müvekkilimiz şirketten tahsil edilmiş bulunan toplam: 24.731.050.000.- TL.nın işlemiş faiz ve fer'ileri ile iadesini dava zorunluluğu hasıl olmuştur.

Ayrıca, T.C.Anayasası'nın 40. maddesine aykırı olarak gerekçe de gösterilmemiştir…

Yukarıda arz edilen sebeplere istinaden diğer tüm yasal haklarımız saklı kalmak kaydı ile, davalı Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi tarafından 28.09.2004 tarih ve 191095 sıra numaralı vergi alındısı makbuzu ile tahsil edilen toplam 24.731.050.000 TL bedelle ilgili işlemin iptaline ve bu miktarın işlemiş ve işleyecek yasal faizi ve fer'ileri ile birlikte iadesi ile T.C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı'nın yazılarında belirtilen genelge çıkarılıncaya kadar teminat alınmasına, hukuka aykırı işlemin yürütmesinin durdurulmasına yargılama giderleri ve avukatlık ücretinin davalıya yükletilmesine karar verilmesini saygılarımla bilvekale arz ve talep ederim." denilmek suretiyle T.C. Maliye Bakanlığı İstanbul Defterdarlığı Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi Müdürlüğü aleyhine idari yargı yerinde dava açılmıştır.

İSTANBUL 7. VERGİ MAHKEMESİ: 28.07.2005 gün ve E:2004/1186 K:2005/2111 sayılı kararında; "… T.C. Anayasası'nın "Genel Hükümler" başlığı altındaki 10. maddesinde herkesin kanun önünde eşit olduğu vurgulandıktan sonra, Devlet organları ve idari makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda olduğu hükme bağlanmıştır.

16.12.1999 tarihinde kabul edilen 4490 sayılı Kanun ile Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemiler ile turizm şirketi envanterlerinde kayıtlı ticari yatların temin ve işletilmesinde kolaylık sağlamak suretiyle Türk denizciliğinin geliştirilmesini hızlandırmak ve ekonomiye katkısını artırmak amacıyla Türk Uluslararası Gemi Sicili kurulmuştur.

Anılan Kanun'un Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil başlıklı 5. maddesinde, Türkiye'de mukim Türk ve yabancı uyruklu gerçek kişiler ile Türkiye'de Türk mevzuatına göre kurulmuş şirketlere ait gemiler ve yatların Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettirilebileceği, yurt dışından finansal kiralama yoluyla temin edilecek gemiler ve yatların Türk Uluslararası Gemi Sicilinin özel bir sütununa kaydolunacağı vurgulandıktan sonra, Yasa'nın 12. maddesinde; "Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin işletilmesinden ve devrinden elde edilen kazançlar, gelir ve kurumlar vergileriyle fonlardan istisnadır.

Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlara ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi ve navlun mukaveleleri; damga vergisine, harçlara, banka ve sigorta muameleleri vergisine ve fonlara tabi tutulmazlar.

Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların sahiplerinden aşağıdaki harçlar ayrıca tahsil olunur.

a)Kayıt harcı: 10 000 ABD Doları karşılığında Türk parasına ilave olarak, her bir net ton için 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bakanlar Kurulu bu miktarı on katına kadar artırmaya yetkilidir.

Üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca alınacak harçların tarh, tahakkuk ve tahsilinde aksine hüküm bulunmadıkça 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümleri uygulanır." kuralına yer verilmiştir.

Bu Kanunun 14. maddesine dayanılarak çıkarılan Türk Uluslararası Gemi Sicili Yönetmeliği'nin 26/f-1, maddesinde, kayıt harcı ile yıllık tonaj harcının tahsili ve vadesinde ödenmeyen yıllık tonaj harçları ile uygulanacak usul ve esasların, Maliye Bakanlığı'nın görüşü alınarak Denizcilik Müsteşarlığınca çıkarılacak genelge ile belirleneceği kurala bağlanmıştır.

Görüldüğü üzere, TUGS Kanunu'nun 5. maddesine istinaden yurtdışından finansal kiralama yolu ile temin edilen gemiyi Türk Uluslararası Gemi Sicilinin özel bir sütunun kaydettiren ve henüz geminin mülkiyetine sahip olmayan kiracı, kayıt harcını ödemekle birlikte leasing süresinin sonunda gemiyi malik olarak kaydettirtmek istediğinde, anılan Yasa'nın 12. madde uyarınca harçtan muaf tutulmaktadır. Oysa yurt içinden finansal kiralama yoluyla gemi alan kiracı için leasing süresinin sonunda geminin mülkiyetinin devri sırasında Yasa'da bir düzenleme yani harç muafiyeti öngörülmediği için yeniden kayıt harcı ödemesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, yurt içi ve yurt dışı kaynaklı finansal kiralamalar ile temin edilen gemilerin kiralama süresinin sonunda kiralayana devri sırasında birinde harç alınması, diğerinde alınmamasına neden olmakla, Yasa'daki bu boşluk hakkaniyete aykırılık ve eşitler arasında farklılık yaratmaktadır.

Nitekim, Denizcilik Müsteşarlığının 17.08.2001 tarih ve 01012 ve 24.12.2001 tarih ve 01551 sayılı yazılarında bu husus vurgulanarak, mevcut durumun Anayasaya ve hakkaniyete aykırılığından bahisle, Türk Uluslararası Gemi Sicili Yönetmeliği'nin 26/f-1, maddesinin verdiği yetkiden hareketle konunun çıkarılacak genelge ile çözüme kavuşturulmasının amaçlandığına işaret edilmiştir. Anılan madde uyarınca çıkarılması öngörülen genelge ise, 09.12.2004 tarih ve 25665 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5266 Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun olarak yayımlanmıştır. Anılan Kanun'un 3-12/d maddesinde "Finansal kiralama firmaları adına Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yatların mülkiyetinin finansal kiralama sözleşmeleri hükümleri gereğince kiracıya devri gerektiğinde, gemi ve yatı kendi adına tescil ettirecek kiracıdan kayıt harcı alınmaz." hükmü getirilerek, finansal kiracının yurt içinden ya da yurt dışından olması arasındaki ayrım kaldırılmıştır.

Her ne kadar, kanunların yürürlükte bulundukları süreler için hüküm ifade edeceği, geçmişe şamil olamayacağı bir hukuk prensibi olmakla beraber, Anayasa'ya aykırı hükümler de içeremeyeceği tabidir. 4490 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin olay tarihinde yürürlükte bulunan haliyle, geminin yurtiçi finansal kiralama şirketinden kiralayana devri esnasında kiralayana harç muafiyeti tanıdığı yolunda açık bir ifade yer almamakla birlikte, bu durum gerek yukarda değinilen Anayasa'nın eşitlik ilkesine, gerekse hakkaniyete uygun düşmemektedir. Denizcilik Müsteşarlığınca da mevcut durumun Anayasaya hakkaniyete aykırılığı kabul ve açıkça ifade edildiği üzere, müteşebbislerin zarara uğramaması için sorunun genelge ile çözümü yoluna gidilerek, genelge çıkarılıncaya kadar taahhütname karşılığında devir yapılması tercih edilmiştir. Keza, Denizcilik Müsteşarlığının yukarda içeriği açıklanan 24.12.2001 tarih ve 01551 sayılı yazısına göre, davacı şirket sözü edilen gemiyi çıkarılması hedeflenen genelge yerine yürürlüğe giren 5266 sayılı Yasanın yürürlük tarihinden sonra devretse idi yine devir harcı alınmayacaktı.

Bu bağlamda, yukarda izah edilen nedenler ve olayın bir bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda, hakkaniyet ve eşitlik ilkesi uyarınca davacı şirketten tahsil edilen devir harcında hukuki isabet olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Öte yandan, davacı vekilinin yasal faiz istemine gelince; tahsil edilen vergi, resim , harç ve benzeri mali yükümlerin iadesi halinde kanuni faize hükmedileceğine ilişkin vergi kanunlarında herhangi bir düzenleme yer almadığından, yasal dayanağı bulunmayan istemin reddi gerekmektedir…" şeklindeki gerekçe ile, davanın kısmen kabulüne, dava konusu işlemin iptali ile tahsil edilen 24.731.050.000.-TL'nın davacıya iadesine, davacının yasal faiz isteminin reddine karar vermiş ve verilen karar taraflarca temyiz edilmiştir.

DANIŞTAY DOKUZUNCU DAİRE: 25.06.2007 gün ve E:2005/4564 K:2007/2458 sayılı kararında; "… Uyuşmazlık, yurtiçi finansal kiralama şirketinden gemi kiralayan ve taahhütname karşılığı adına Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydettiren davacı şirketin, geminin sicilden terkinini istemesi üzerine ihtirazi kayıtla ödediği devir harcının, faiziyle birlikte ret ve iadesi istemiyle açılan davada tahsil olunan kayıt harcının ret ve iadesine, faiz isteminin ise reddine hükmeden vergi mahkemesi kararının, taraflarca aleyhlerine olan hüküm fıkraları yönünden bozulması istenilmektedir.

16.12.1999 tarihinde kabul edilen 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1. maddesinde, bu kanunun amacı, "oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemiler ile turizm şirketi envanterlerinde kayıtlı ticari yatların temin ve işletilmesinde kolaylık sağlamak suretiyle Türk denizciliğinin geliştirilmesini hızlandırmak ve ekonomiye katkısını artırmak" olarak belirtilmiştir.

Aynı kanunun "Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil" başlıklı 5. maddesinde,

"Türkiye'de mukim Türk ve yabancı uyruklu gerçek kişiler ile Türkiye'de Türk mevzuatına göre kurulmuş şirketlere ait gemiler ve yatlar Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettirilebilir.

Yurt dışından finansal kiralama yoluyla temin edilecek gemiler ve yatların Türk Uluslararası Gemi Sicilinin özel bir sütununa kaydolunur." kuralı, 12. maddesinde; "Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin işletilmesinden ve devrinden elde edilen kazançlar gelir ve kurumlar vergileriyle fonlardan istisnadır.

Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlara ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi ve navlun mukaveleleri; damga vergisine, harçlara, banka ve sigorta mumaleleri vergisine ve fonlara tabi tutulmazlar."kuralına yer verilmiş, maddeye 9.12.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5266 sayılı kanun değişikliği ile "d" bendi eklenerek, "Finansal kiralama firmaları adına Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yatların mülkiyetinin finansal kiralama sözleşmesi hükümleri gereğince kiracıya devri gerektiğinde, gemi ve yatı kendi adına tescil ettirecek kiracıdan kayıt harcı alınmaz."kuralı getirilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; 23 Ağustos 1995 tarihinde davacı şirketin yurtiçinden leasing yoluyla ve finansal kiracı sıfatıyla aldığı gemiyi leasing süresinin sonunda geminin donatanı olarak Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydettirmek istediği, bu talebinin kabul edilmeyerek ve 5000-USD Dolar kayıt harcı bedeli, davacı şirket tarafından ve ihtirazi kayıtla ödenerek, kiraya veren Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A. Ş. adına TUGS'a kaydedildiği, davacı adına kayıt için bilahare 5000- USD dolar maktu harç talep edilmesi ve davacının taraflarından mükerrer olarak harç istenildiği yolundaki itirazı üzerine davalı idarece yurtiçi ve yurtdışı finansal kiralama firmaları arasındaki ayrımı giderecek olan genelge yürürlüğe girinceye kadar TUGS'a leasing şirketi adına kayıtlı olup da sözleşmesi sona ermesine rağmen devri gerçekleştirilemediğinden tescili yapılamayan gemileri kendi adlarına tescil ettirmek isteyen kiracılardan "yürürlüğe konulacak genelgede harçtan muaf tutulmaları konusunda bir düzenleme yer almadığı takdirde, ödemeleri gereken kayıt harcını gecikme zam ve cezası ile birlikte ödeyeceklerine" dair bir taahhütname alınmak koşulu ile kayıt harcı alınmaksızın gemilerini TUGS'a kaydedilmesinin sağlanmasına imkan tanındığı, buna istinaden davacı şirket tarafından 26.12.2001 tarihli taahhütname verilerek M/T GÜN gemisinin harçtan muaf tutulmak suretiyle davacı adına TUGS'a devrinin yapıldığı, ardından davacı şirketin söz konusu gemiyi Nijerya'ya ihraç etmek istemesi nedeniyle önceden ödeneceği taahhüt edilen harç gecikme faizi ile cezaları karşılayacak yeterli teminatın alınması yoluna gidildiği, davacı tarafından ihtirazi kayıtla ve 28.5.2004 tarih ve 191095 sıra numaralı vergi alındısı ile yatırıldığı anlaşılan sözkonusu teminatların yasal faiz uygulanarak tarafına ret ve iadesini istediği anlaşılmaktadır.

Vergi Mahkemesince, yurtdışından kiralanan gemilerin TUGS'un özel bir sütununa kaydedilmesi sureti ile leasing

süresinin sonunda devri halinde kiracının yukarıda anılan, 4490 sayılı kanunun 12. maddesi uyarınca devir harcından muaf tutulurken, yurtiçinden kiralanan gemilerin devrinde böyle bir muafiyet öngörülmemiş olmasının, Anayasanın 10. maddesinde yeralan, "kanun önünde eşitlik" ilkesine aykırı düştüğü, kaldı ki 9.12.2004 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5266 sayılı Kanun ile de yurtiçi ve yurtdışı leasing firmaları arasındaki ayrımın ortadan kaldırıldığı, kayıt harcı ve gecikme faizi yönünden davacı isteminin hakkaniyete uygun olduğu, faiz isteminin ise yasal dayanaktan yoksun bulunduğu gerekçesiyle dava kısmen kabul edilmiş ise de olay tarihinde yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre yurtiçinden finansal kiralama yoluyla gemi alan kiracı için leasing süresinin sonunda geminin mülkiyetinin devri sırasında yasada lehine uygulanabilecek herhangi bir harç muafiyeti öngörülmediği açık olup, bu konuda sonradan getirilen harç muafiyetine ilişkin yasal düzenlemenin ise geriye yürütülerek davacı açısından hukuki sonuç doğurması mümkün bulunmamaktadır.

Bu itibarla temyiz istemine konu kararın, davacıdan ihtirazi kayıtla tahsil olunan kayıt harcının ret ve iadesi yolunda verilen hüküm fıkrasının bozulması gerekmektedir.

Vergi Mahkemesi kararının yasal faiz isteminin reddine ilişkin hüküm fıkrası ise kayıt harcının ret ve iadesi hukuken mümkün bulunmadığından sonucu itibarıyla yerindedir…" denilerek davacı temyiz isteminin reddine, davalı idare temyiz isteminin kabulüne, İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin 28.7.2005 tarih ve E:2004/1186, K:2005/2111 sayılı kararının kayıt harcı ve gecikme faizinin kaldırılmasına ilişkin hüküm fıkrasının bozulmasına, faiz isteminin reddine ilişkin hüküm fıkrasının bu nedenle onanmasına karar vermiş, davacı Beykim Petrolcülük Gemi İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin karar düzeltme talebi de aynı dairece 16.10.2008 gün ve E:2007/5667 K:2008/4682 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

İSTANBUL 7. VERGİ MAHKEMESİ : 27.03.2009 gün ve E:2009/681 K:2009/1125 sayılı kararında; "… 16.12.1999 tarihinde kabul edilen 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1. maddesinde, Bu Kanunun amacı "Oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemiler ile turizm şirketi envanterlerinde kayıtlı ticari yatların temin ve işletilmesinde kolaylık sağlamak suretiyle Türk denizciliğinin geliştirilmesini hızlandırmak ve ekonomiye katkısını artırmak" olarak belirtilmiştir.

Aynı Kanunun "Türk Uluslararası Gemi Siciline Tescil" başlıklı 5.maddesinde,

"Türkiye'de mukim Türk ve yabancı uyruklu gerçek kişiler ile Türkiye'de Türk mevzuatına göre kurulmuş şirketlere ait gemiler ve yatlar Türk Uluslar arası Gemi Siciline tescil ettirilebilir.
Yurtdışından finansal kiralama yolu ile temin edilecek gemiler ve yatlar Türk Uluslararası Gemi Sicilinin özel bir sütununa kaydolunur" kuralı, 12 maddesinde "Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslar arası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin işletilmesinden ve devrinden elde edilen kazançlar gelir ve kurumlar vergileri ile fonlardan istisnadır.

Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlara ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi ve navlun mukaveleleri; damga vergisine, harçlara, banka ve sigorta muameleleri vergisine ve fonlara tabi tutulmazlar" kuralına yer verilmiş maddeye 9.12.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5266 sayılı Kanun değişikliği ile "d" bendi eklenerek " Finansal Kiralama firmaları adına Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yatların mülkiyetinin finansal kiralama sözleşmesi hükümleri sözleşmesi gereğince kiracıya devri gerektiğinde gemi ve yatı kendi adına tescil ettirecek kiracıdan kayıt harcı alınmaz" kuralı getirilmiştir.

23 Ağustos 1995 tarihinde Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A.Ş.'den Milli Gemi Sicili'ne kayıtlı M/T GÜN gemisini leasing yoluyla ve finansal kiracı sıfatıyla aldığı, bilahare borcun hitamında geminin donatını olarak Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydının yaptırılmasının istenilmesine rağmen bu talebin kabul edilmeyerek, 5.000.-USD Dolar kayıt harcı karşılığı davacı şirket tarafından ve ihtirazi kayıtla yatırılarak Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A Ş. adına TUGS'a kaydedildiği, ayrıca davacı adına kayıt için 5.000.- USD doları maktu harç talep edildiği, davacının harcın mükerrer tahsilinin söz konusu olduğu yolundaki itirazlarına istinaden Denizcilik Müsteşarlığınca İstanbul Bölge Müdürlüğü'ne yazılan 24.12.2001 tarih ve 01551 sayılı yazı ile uygulamada meydana gelen aksaklıkların giderilmesi ve Kanunun amacına uygun olarak yürütülebilmesi amacıyla bu gibi hususların Türk Uluslararası Gemi Sicili Yönetmeliği'nin 26/f-1 maddesinde belirtilen genelge ile çözüme kavuşturulması yolunda çalışma yapıldığı, bu itibarla, söz konusu genelge yürürlüğe konulana kadar geçen süre içerisinde müteşebbislerin zarara uğramaması bakımından konunun acil olarak çözüme kavuşturulmasının gerekli olduğu, neticeten genelge yürürlüğe girinceye kadar TUGS'a leasing şirketi adına kayıtlı olup da sözleşmesi sona ermesine rağmen devri gerçekleştirilemediğinden tescili yapılamayan gemileri kendi adlarına tescil ettirmek isteyen kiracılardan "yürürlüğe konulacak genelgede harçtan muaf tutulmaları konusunda bir düzenleme yer almadığı takdirde, ödemeleri gereken kayıt harcını gecikme zam ve cezası ile birlikte ödeyeceklerine" dair bir taahhütname alınmak suretiyle şimdilik kayıt harcı alınmaksızın gemilerini TUGS'a kaydedilmesinin sağlanmasının belirtildiği, buna istinaden davacı şirket tarafından 26.12.2001 tarihli taahhüt verilerek M/T GÜN gemisinin harçtan muaf tutulmak suretiyle kendi adlarına TUGS'a devrinin yapıldığı, ardından davacı şirketin söz konusu gemiyi Nijerya'ya ihraç etmek istemesi nedeniyle başvurduğu Türkiye Uluslararası Gemi Sicil Memurluğu'nca 27.05.2004 tarih ve 1178 sayılı yazı ile Denizcilik Müsteşarlığı Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü'nün tarih ve 480-1289 sayılı yazılarında "Taahhütnamenin yanında, ödenmesi gereken kayıt harcının gecikme zam ve cezalarının ilavesi ile tesbit edilecek tutarını karşılayacak teminat alınma kaydıyla, gemilerin sicilden terkin edilmesinde bir sakınca bulunmamaktadır." denildiğinden, bu sebeple, TUGS kaydının terkini talep edilen GÜN gemisinin Yaşar Finansal Kiralama A.Ş.den devri sırasında ödenmesi gereken TUGS Kayıt (Devir) Harcının tahsiline ilişkin 26.05.2004 tarih ve 1173 sayılı yazının Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi'ne gönderildiğinden bahisle gereğinin yapılması gerektiğinin bildirildiği, keza Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi'ne gönderilen 26.05.2004 tarih ve 1173 sayılı ile ekli makbuzda gösterilen toplam tutar + cezaları karşılayacak yeterli teminatın alınmasının bildirilmesi üzerine, davacı tarafından işin aciliyeti nedeniyle ve ihtirazi kayıtla sözkonusu teminatların 28.05.2004 tarih ve 191095 sıra numaralı vergi alındısı ile yatırıldığı anlaşılmakta olup olay tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre yurtiçinden finansal kiralama yolu ile gemi alan kiracı için leasing süresinin sonunda geminin mülkiyetinin devri sırasında yasada lehine uygulanabilecek herhangi bir harç muafiyeti öngörülmediği açık olup bu konuda sonradan getirilen harç muafiyetine ilişkin yasal düzenlemenin ise geriye yürütülerek davacı açısından hukuki sonuç doğurması mümkün bulunmadığından yapılan işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir…" gerekçesiyle davanın reddine karar vermiş, verilen karar davacı şirket vekili tarafından temyiz edilmiştir.

DANIŞTAY DOKUZUNCU DAİRE : 21.06.2012 gün ve E:2009/7101 K:2012/4260 sayılı kararında; "… Vergi mahkemesi kararlarının Danıştay tarafından bozulması halinde yeniden verilecek kararlara karşı yapılacak temyiz başvuruları vergi mahkemesince bozma esaslarına uyulmuş olup olmadığı yönünden incelenebileceğinden ve olayda, Vergi Mahkemesince Dairemizin bozma kararına uyularak karar verildiği anlaşıldığından…" şeklindeki gerekçe ile temyiz isteminin reddine karar vermiş ve bu kararın taraflara 07.08.2012 tarihinde tebliğinin ardından karar düzeltme yoluna gidilmediğinden İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin davanın reddine ilişkin kararı kesinleşmiştir.

Davacı vekilince idari yargıda açılan dava tarihi olan 03.06.2004 tarihinde, idari yargıda açılan dava dilekçesi ile aynı içerikte dilekçe verilmek suretiyle " davalı Türk Uluslararası Gemi Sicil Memurluğunun Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesine gönderdiği 26.05.2004 tarihli ve 1172 sayılı TUGS kayıt harcı ve TUGS yıllık tonaj harcının tahsiline

ilişkin yazısının iptali ile bu kısımlarla ilgili olarak T.C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı'nın yazılarında belirtilen genelge çıkarılıncaya kadar teminat alınmasına ve Hisar Veraset ve Harçlar Dairesi'ne yatan toplam nakdin işlemiş ve işleyecek yasal faizi ve fer'ileri ile birlikte müvekkilimiz şirkete iadesine, yargılama giderleri ve avukatlık ücretinin davalıya yükletilmesi' istemiyle T. C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslararası Gemi Sicil Memurluğu aleyhine adli yargıda dava açmıştır.

İSTANBUL 9. ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ: 14.10.2004 gün ve E:2004/627 K:2004/889 sayılı kararı ile, gemi sicilinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun kararı gereğince İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi görevli bulunması nedeniyle görevsizlik kararı vererek dosyanın İstanbul 3. Ticaret Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İSTANBUL 3. ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ: 25.11.2004 gün ve E:2004/1075 K:2004/1275 sayılı kararında "…. TTK. nun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki 5136 sayılı kanun, 20.4.2000 tarihinde kabul edilmiş ve kanunun 1.maddesi ile 6762 sayılı TTK. nun 4.maddesi değiştirilerek Hakimler Ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü ile Adalet Bakanlığınca bu kanunun 4.kitabında yer alan Deniz Ticaretine ilişkin ihtilaflara bakmak ve Asliye Derecesinde olmak üzere Denizcilik İhtisas Mahkemeleri kurulur, hükmü getirilmiş olup, Hakimler Ve Savcılar Yüksek Kurulunun 20.7.2004 gün ve 370 sayılı kararı ile İstanbul'da Denizcilik İhtisas Mahkemesi kurulmuş ve göreve başlamıştı

Uyuşmazlık yasanın belirttiği gibi 4.kitabında ve 3.kısımda yer alan Gemi Sicili ile ilgili olup., bu tür uyuşmazlıkların yeni kurulan denizcilik ihtisas mahkemesinde görülmesi yasa gereğidir. Bu itibarla Mahkememizin görevsizliği nedeni ile dosyanın İstanbul Denizcilik İhtisas Mahkemesine gönderilmesine karar verilmelidir…" gerekçesiyle dava dilekçesinin görev nedeniyle reddine karar vermiş ve verilen karar davalı vekilince temyiz edilmiştir.

YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİ: 06.03.2006 gün ve E:2005/2485 K:2006/2223 sayılı kararında "… Bilindiği üzere, Milli Gemi Sicili T.T.K.'nun 839 vd. maddelerinde düzenlenmiş olup, Türk Uluslararası Gemi Sicili ise 4490 Sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile düzenlenmiştir. Somut uyuşmazlık Milli Gemi Siciline ilişkin bulunmayıp, davacının Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydı sırasında mükerrer olarak alınan harca yöneliktir. Bu durumda uyuşmazlık 4490 S.K dan kaynaklanmakta olup, bu kanundan kaynaklanan uyuşmazlıklarda Denizcilik İhtisas Mahkemesinin görevli olduğuna ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bunun yanında, davalı memurluğun harç alınmasına yönelik işleminin iptalide istenilmiş bulunmasına göre memurluğun yapısının incelenmesi suretiyle yargı yolunun da doğru olarak seçilip seçilmediğinin de resen denetlenmesi gerekmektedir.

O halde mahkemece, öncelikle yargı yolunun denetlenerek hasıl olacak sonuca göre işin esasına girilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde eksik incelemeye dayalı olarak karar verilmesi doğru görülmemiştir…" denilerek kararın bozulmasına karar verilmiştir.

İSTANBUL ASLİYE MAHKEMESİ 3. TİCARET DAİRESİ: 27.11.2006 gün ve E:2006/354 K:2006/748 sayılı kararında "…28.9.2006 tarihli oturumda, davacı vekili bozma hakkında takdirin mahkememize ait olduğunu, davalı vekilinin ise bozmaya uyulmasını talep ettiği görülmüştür.

Aynı tarihli oturumda, Türk Uluslararası Gemi Sicil Memurluğu'na müzekkere yazılarak, davalı idarenin Kamu Kurumu niteliği taşıyıp taşımadığının sorulmasına karar verilmiş ve 29.9.2006 tarihli müzekkeremize 27.10.2006 tarihli müzekkere ile cevap verildiği ve yazı içeriğini," T.C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslar arası Gemi Sicil Memurluğu'nun, 16.12.1999 tarih ve 4490 sayılı Türk Uluslar arası Gemi Sicil Kanunu ile 491 sayılı Kanun hükmünde Kararnamede Değişiklik yapılmasına dair Kanunun 3.maddesi ile kurulmuş olup, Kamu Kurumu Niteliğindedir" biçiminde olduğu görülmüştür. T.C.Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslar arası Gemi Sicil Memurluğu tarafından verilen cevabi yazıya göre, dava konusu uyuşmazlığın çözümünde İdari yargının görevli olması nedeniyle dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar verilmesi gerektiği anlaşılmıştır…" denilerek dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar vermiş ve verilen karar davacı şirket vekilince temyiz edilmiştir.

YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİ: 21.04.2008 gün ve E:2007/3688 K:2008/5310 sayılı kararında "… 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicil Kanunu, 21.12.1999 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, davalının da kabulünde olduğu üzere T.T.K.nun 839 vd. maddelerinde düzenlenmiş olan Milli Gemi Siciline göre gemi sahipleri lehine hükümler taşıması nedeniyle gemi sahipleri tarafından tercih edilen bir gemi sicil kaydı düzenlemesidir.

Gerek Milli Gemi Sicili ve gerekse Uluslararası Gemi Sicili, gemilerin sicile kayıtlarını düzenleyip, uygulamadaki birlik ve beraberliği, bu konudaki kamu düzenini sağlamak amaçlarına yönelik oldukları şüphesiz olup, anılan sicillere ilişkin düzenlemelerden doğacak uyuşmazlıklardan birinin adli yargıda diğerinin ise idari yargıda görülmesi gerektiğinin kabulü kanun koyucunun amacına uygun düşmemektedir. Nitekim, 4490 S.K.da T.T.K.u hükümlerine atıfta bulunmasına göre, uluslararası gemi sicil memurluğunun işlemlerine karşı açılacak davaların adli yargı yerinde görülmesi gerekecektir.

Mahkemenin bu konudaki değerlendirmesi yerinde olmayıp, işin esasına girilerek hasıl olacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde görevsizlik kararı verilmesi doğru görülmemiştir…" şeklindeki gerekçe ile, temyiz itirazlarının kabulü ile kararın bozulmasına karar vermiş, davalı vekilinin karar düzeltme talebi de aynı dairece 20.10.2008 gün ve E:2008/8710 K:2008/11471 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

İSTANBUL ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ 3. TİCARET DAİRESİ: 08.07.2010 gün ve E:2008/700 K:2010/397 sayılı kararında;"… Yargıtay Bozma ilamına uyularak yeniden yapılan yargılama sırasında, bilirkişi incelemesi yaptırılmış olup bilirkişiler Prof. Dr. Atilla Altop, Prof. Dr Nihal Saban ve Gemi Makine Müh. Ertan Arıkan tarafından gerekli inceleme yapılmak suretiyle düzenlenen 01.12.2009 havale tarihli bilirkişi raporunda "...İstanbul Bölge Müdürlüğü, İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslararası Gemi Sicil müd.Hisar Veraset Harçlar vergi dairesine gönderdiği (aslında 26.5.2004 Tarihli ve 1173 sayılı yazı ile zımnen geri alınmış olan "26.5.2004 tarihli ve 1172 sayılı yazının iptal edilmesi ve davacı Beykim Petrolcülük A.Ş. nin 28.05.2004 tarihinde Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi müdürlüğü'ne ayni teminat olarak ve ihtirazi kayıtla yaptığı 8.498.650.000 TL TUGS kay/harcı ve 16.232.400.000 TL gecikme cezası olarak toplam 24.731.050.000 TL tutarındaki ödemenin işlemiş ve işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı tarafından iade edilmesi yönünde görüş bildirilmiştir. Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü, İstanbul Liman Başkanlığı, Türk Uluslararası Gemi Sicil Memurluğundan gelen yazı, dosyaya celp olunan belge ve bilgiler, usul ve yasaya, dosyadaki bilgi ve belgelere uygun, haklı gerekçelere dayanan, karar vermeye yeterli olduğu kabul ve taktir olunan Bilirkişiler Prof. Dr. Atilla Altop, Prof. Dr Nihal Saban ve Gemi Makine Müh. Erkan Arıkan tarafından düzenlenen 01.12.2009 havale tarihli bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre GÜN isimli geminin davacı şirket tarafından Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A.Ş. den Leising yolu ile alındığı, T.C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı, Deniz Ticareti Genel Müdürlüğünün, Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Müd. Gönderdiği 12.5.2004 tarihli ve 480-1289 sayılı yazıda ".. davacı Beykim Petrolcülük şirketi adına kayıtlı GÜN ve YENİYAPAN isimli gemilerin sicilden terkinine ilişkin olarak taahhütnamenin yanında ödenmesi gereken kayıt harcının, gecikme zam ve cezalarının ilavesi ile tespit edilecek tutarını karşılayacak teminat alınması kaydı ile gemilerin sicilden terkin edilmesi de bir sakınca bulunmamaktadır... "görüşü bildirilmesine rağmen İstanbul Bölge Müdürlüğü, İstanbul Liman Başkanlığı, Türk

Uluslararası Gemi Sicil Memurluğu GÜN isimli gemi için Hisar Harçlar ve Veraset vergi dairesi müdürlüğüne 26.5.2004 tarihinde arka arkaya gönderdiği iki yazıdan, 1172 sayılı yazıda,TUGS kayıt Harcı ve TUGS Tonaj harcı tahakkuk ettirilerek tahsil olunmasının ve Vergi Tahsil alındısının gönderilmesinin istenildiği, ancak 1173 sayılı yazıda ise tam tersinin TUĞS kaydının terkini talep edilen GÜN gemisinin Yaşar Finansal Kiralama A.Ş den finansal kiracısına Beykim Petrol ve Gemi İşletme Sanayi tic. A.Ş devri sırasında ödenmesi gereken TUGS kayıt (Devir) harcının ekli makbuzla belirtildiği şekilde toplam tutar + cezaları karşılayacak yeterli teminatın alınması istenilmiş , arka arkaya oluşan bu çelişkili yazılar karşısında Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi Müdürlüğü tarafından 8.498.650.000 TL TUGS Kayıt harcı ve 16.232.400.000 TL gecikme cezası olmak üzere toplam 24.731.050.000 TL 28.5.2004 tarihinde davacı şirketten tahsil edilmiş, davacı tarafından bu miktar ihtirazı kayıtla ödenmiştir.

02.12.2004 tarihli ve 5266 sayılı " Türk Uluslararası Gemi Sicili kanunu ile 4091 sayılı kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapılmasına dair Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanunun 3. maddesi ile değiştirilen 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicil Kanunun 12 maddesinin (d) bendi, Finansal kiralama firmaları adına Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı Gemi ve Yatların mülkiyetinin finansal kiralama sözleşmesi hükümleri gereğince kiracıya devri gerektiğinde gemi ve yatı kendi adına tescil ettirecek kiracıdan kayıt harcı alınmaz hükmünü ihtiva etmektedir. Bu yasa değişikliğinin yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği yasanın 5 maddesinde düzenlenmiş ise de, yasa değişikliğinde Finansal Kiracılar için muafiyet getirilmesi üzerine bu muafiyetin yasa değişikliğinden önce gerçekleştirilen devirlere ve davaya konu GÜN Gemisinin davacı şirkete devrine ilişkin işlemede uygulanması gerektiği anlaşılmış olup, aslında 26.5.2004 tarihli ve 1173 sayılı yazı ile zımnen geri alınmış olan İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslar arası Gemi Sicil Memurluğunun Hisar Veraset ve Harçlar Vergi dairesine gönderdiği 26.5.2004 tarihli ve 1172 sayılı yazının iptali ile davacının ihtirazı kayıt ile yapmış olduğu, 8.498.650.000 TL TUGS kayıt harcı ve 16.232.400.000TL gecikme zammı olmak üzere toplam 24.731.050.000 Eski TL (24.731,05 TL) nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan alınarak davacıya iade olunmasına dair taktiren aşağıdaki şekilde hüküm kurma gereği hasıl olmuştur…" şeklinde gerekçe göstererek; davanın kabulüne, Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslar arası Gemi sicil Memurluğunun 26.5.2004 tarihli 1172 sayılı Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi Müdürlüğüne gönderdiği 8.498.650.000 Eski TL (8.498,65 TL) kayıt harcı ve 16.232.400.000 Eski TL (16.232,40 TL) gecikme cezası olarak yatırılan toplam 24.731.050.000 Eski TL (24.731,05 TL) nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine karar vermiş ve verilen karar davalı vekilince temyiz edilmiştir.

YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİ : 02.04.2012 gün ve E.2010/14409 K:2012/5180 sayılı kararında "… Dosyadaki yazılara, mahkemece uyulan bozma kararı gereğince hüküm verilmiş olmasına ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davalı vekilinin bütün temyiz itirazları yerinde değildir…" denilerek hükmün onanmasına karar vermiş, davalı vekilinin karar düzeltme talebi de aynı dairece 20.12.2012 gün ve E:2012/12816 K:2012/21293 sayılı kararı ile reddedilmesi ile İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin davanın kabulüne ilişkin kararı kesinleşmiştir.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK: T.C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslararası Gemi Sicili Memurluğu vekili 08.01.2015 tarihli dilekçesiyle; "… İstanbul (3.) Asliye Ticaret Mahkemesi 2008/700 Esas 2010/397 Karar sayılı kararı ile dava konu ve sebebi aynı olan İstanbul (7.) Vergi Mahkemesi 2009/681 Esas 2009/1125 Karar sayılı ilamları arasında ki hüküm uyuşmazlığının giderilmesi talebidir.

Beykim Petrolcülük Gemi İşletmeciliği San. ve Tic. A.Ş.'nin "Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslararası Gemi Sicil Memurluğu'nun 26.05.2004 tarih 1172 sayılı yazılarının iptali ile vergi dairesine yapılan kayıt harcı ve gecikme cezası olarak yatırılan toplam tutarın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili" talepli davalarının, kabulüne dair (Eki/ a,b,c)İstanbul (3.) Asliye Ticaret Mahkemesi 2008/700 Esas 2010/397 karar sayılı kararı, Yargıtay (11.) Hukuk Dairesi'nin 2010/14409 Esas 2012/5180 karar sayılı kararı ile onanmış, tashihi karar başvurusunun reddine dair Yargıtay (11.) Hukuk Dairesi 2012/12816 Esas 2012/21293 sayılı kararı ile kesinleşmiştir

Kesinleşen karar nedeniyle, firma idare hakkında ilamlı takip başlatmış, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslararası Gemi Sicili Memurluğuna kesinleşen karara dayalı ödemelerin yapılması ve sonucundan bilgi verilmesi istenildiğinde,

İstanbul Liman Başkanlığı'nca " Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi Müdürlüğünce söz konusu geminin davacı firmaya devri sırasında tahsil edilen TUGS Kayıt harcı ve gecikme zammı toplamı olan 24.731.050 TL tutarında ki ödemenin, yazınız eki kararlar gereği değil de İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin 28.07.2005 tarih 2004/1186 Esas 2005/2111 Karar sayılı kararı gereği ilgili firmaya 24.10.2005 tarihinde iade edildiğinin bildirildiği, bu sebepten İstanbul (3.) Asliye Ticaret Mahkemesi kesinleşen kararına dayalı ödeme talimatının yeniden değerlendirilmesi' talep olunmuştur.

Alınan bilgi nedeniyle Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi Müdürlüğü'nden iade işlemine dayanak alındığı bildirilen İstanbul (7.) Vergi Mahkemesi 2004/1186 Esas 2005/2111 Karar sayılı kararının kesinleşip kesinleşmediğinin bildirilmesi ile Danıştay karar örneklerinin ve firmaya yapılan iadeye dair makbuz ve sair ödeme evraklarının iletilmesi istenildiğinde,

Adı geçen Müdürlükçe bu kez Beykim Petrolcülük Gemi İşi. San. ve Tic. A.Ş. ce İstanbul (7.) Vergi Mahkemesi 2004/1186 Esasına kayıtlı olarak açtıkları davanın kısmen kabulüne ilişkin kararın Danıştay (9.) Dairesi'nin 2007/5667 Esas 2008/4682 karar sayılı kararı ile bozulduğu, bozma sonrasında yerel Mahkemece bozma ilamına uyularak, davanın reddolunduğu ve red kararının Danıştay (9.) Dairesi 2009/7101 Esas 2012/4260 karar sayılı kararı ile onandığı, süreç sonunda mükellefin borç tutarını 22.01.2014 tarihinde ödediği bilgisi alınmıştır.

Kararlar tetkik olunduklarında aynı konu ve nedenle Beykim Petrolcülük Gemi İşi. San. ve Tic. A.Ş. ce İstanbul (7.) Vergi Mahkemesi 2004/1186 Esasına kayıtlı olarak açılan davanın kısmen kabulüne ilişkin kararın, Danıştay (9.) Dairesi'nin 2007/5667 Esas 2008/4682 karar sayılı kararı ile bozulduğu, bozma sonrasında yerel Mahkemece bozma ilamına uyularak, davanın reddolunduğu ve red kararının Danıştay (9.) Dairesi 2009/7101 Esas 2012/4260 karar sayılı kararı ile onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak aynı konu ve dava sebebi ile aynı firma tarafından farklı idareler taraf gösterilerek açılan iki ayrı dava mevcut olduğu, İstanbul (3.) Asliye Ticaret Mahkemesi 2008/700 Esas 2010/397 Karar sayılı kesinleşen kararlı dosyası ve İstanbul (7.) Vergi Mahkemesi 2009/681 Esas 2009/1125 karar sayılı kesinleşen kararlı dosyasından alınan kararların çeliştiği ortaya çıkmıştır.

Davacı Firmaca iadesi talep edilen tutarın yasayla belirlenen TUGS Kayıt harcı olduğu, buna ilişkin davaların halinde Vergi Mahkemelerinin görevli bulundukları ve İstanbul (7.) Vergi Mahkemesi'nin TUGS Kayıt harcının iadesinin vergi mevzuatı gereğince mümkün olmadığı yönünde verilen kararının ise kesinleştiği sabittir.

Buna karşın Hukuk Mahkemesince verilen ve kesinleşen karar ile TUGS Kayıt harcının yasal faiziyle tahsiline hükmedilmesi karşısında, iki karar arasında çelişki ve hüküm uyuşmazlığı doğduğu açıktır. Kesinleşen kararlar yönünden birinin uygulanması halinde diğerinin tatbik edilememesi gibi bir durum ile karşı karşıya kalınmıştır.

Arzedilen hukuki süreç ve tablo karşısında, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi Kuruluş ve İşleyişi Hakkında

Kanunun 24. Maddesinin 2592 sayılı Kanunla değişik birinci fikrasında " l'inci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin taraflardan en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir" hükmü uyarınca, birbirleriyle tamamen çelişen biri İdare Mahkemesi ve diğeri Hukuk Mahkemesi kesinleşen kararları nedeniyle hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunduğundan, Uyuşmazlık Mahkemesi katında 2247 sayılı UMK 24. madde gereğince hüküm uyuşmazlığının giderilmesi talebinde bulunulması zorunluluğu hasıl olmuştur…" denilerek İstanbul (7.) Vergi Mahkemesi 2009/681 Esas 2009/1125 karar sayılı ilamı ile çelişen İstanbul (3.) Asliye Ticaret Mahkemesi 2008/700 Esas 2010/397 Karar sayılı ilamının iptaline karar verilmesi" şeklinde talepte bulunmuştur.

BEYKİM PETROLCÜLÜK GEMİ İŞLETMECİLİĞİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş. CEVAP DİLEKÇESİNDE; **"**1-Müvekkil Şirket, M/T GÜN gemisinin Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi gereği Sözleşme sonunda kendisine devri yoluyla maliki olmakla, geminin kendi adına Türk Uluslararası Gemi Sicili'ne kaydedilmesini 2.4.2001 tarihinde talep etmiştir. Ancak Talepte Bulunan TUGS; "geminin önce Finansal Kiraya veren Yaşar Finansal Kiralama A.Ş. adına Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilip ondan sonra kiracı Şirket adına sicile kaydının gerçekleştirilebileceği" gerekçesiyle, bu talebi kabul etmemiştir.

Bu nedenle, finansal kiralamaya ilişkin düzenlemeler gereği Yaşar Finansal Kiralama AŞ.'nin sicile kaydı için gereken kayıt harcını müvekkil Şirket yatırmış ve kavdın yapılmasını temin etmiştir [Ek (a1 ve 1b)'

2-Finansal Kiralama Sözleşmesi'nin bitimini takiben anılan geminin sicile bu kez müvekkil Şirket adına kaydı için, müvekkil Şirket'ten tekrar "kayıt harcı" istenmiş. Denizcilik Müsteşarlığı ile yapılan yazışmalar sonucunda, "finansal kiralama yolu ile edinilen gemilerden kayıt harcı alınıp alınmaması" ile ilgili düzenleme çıkarılana kadar, müvekkil Şirket'in bir taahhütname imzalamasına ve kayıt harcını teminat olarak yatırmasına karar verilmiştir. [Ek (2a ve 2b)] Nitekim müvekkil Şirket, ilgili taahhütnameyi noter huzurunda imzalayıp, teminatı 'TUGS kayıt harcı' adı altında ilgili vergi dairesine ihtirazi kayıtla yatırmıştır. [Ek (3), Ek (4) ve Ek (5)]

3-17.5.2004 tarihinde bahsi geçen geminin başka ülkeye satışı söz konusu olduğunda Türk Uluslararası Gemi Sicili'nden terkini istenmiş; ancak bu aşamada, sanki daha evvel müvekkil Şirket tarafından hiç harç ödenmemiş ve ikinci kez istenen harç için teminat da yatırılmamış gibi işlemlerde bulunularak, Denizcilik Müsteşarlığı'nın yukarıda bahsi geçen "teminat alınması" talimatlarına da aykırı şekilde, Talepte Bulunan TUGS tarafından geçmişe dönük gecikme zam ve cezasını da içeren kayıt harcı alınması ilgili vergi dairesinden istenmiştir. [Ek (6)] Böylelikle, henüz harca tabii tutulup tutulmadığı konusunda düzenleme DAHİ bulunmayan bir konu hakkında "mükerrer TUGS harcı" sorunu gündeme gelmiş ve bu nedenle yatırılan teminatın iadesi için, İstanbul 3. Ticaret Mahkemesi nezdinde, işbu uyuşmazlığın giderilmesi taleplerine konu edilen dava açılmıştır.

4-Talepte Bulunan TUGS'un bu işlemlerine istinaden, ilgili Vergi Dairesi söz konusu kayıt harcının gecikme zammı ve cezası ile tahsili hususunda müvekkil Şirket'e hukuka aykırı tahakkuk göndermiştir. Müvekkil Şirket bu durum karşısında, ilgili Vergi Dairesi'nin 28.5.2004 tarihli hukuka aykırı tahakkuklarının iptali için İstanbul 7. Vergi Mahkemesi nezdinde dava ikame etmiştir. Anılan dava, talepte bulunan TUGS tarafından huzurdaki uyuşmazlığa konu edilen ikinci davadır.

5-Huzurdaki uyuşmazlığın giderilmesi talebinde bulunan TUGS; İstanbul 3. Ticaret Mahkemesi tarafından verilen 2008/700 E. 2010/397 K. sayılı kararının iptaline karar verilmesi gerektiğini, zira İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nin aynı konuda yargılama yaptığını ve bu Mahkeme tarafından verilen 2009/681 E. 2009/1125 K. sayılı kararın isabetli olduğunu, diğer kararın ise çelişkiye sebebiyet verdiğini iddia etmiştir. Bahsi geçen talep dilekçesi tarafımıza 19.2.2015 tarihinde tebliğ edilmiş olup, bu tarihle birlikte 30 günlük cevap süremiz işlemeye başlamıştır.

6-TUGS'un bahsi geçen talepleri gerek usulen gerekse esasa ilişkin olarak uyuşmazlığın giderilmesine dair yasal düzenlemeleri karşılamamaktadır. Bu nedenle ve aşağıda açıklanacak sair nedenlerle, TUGS'un mesnetsiz iddiaları karşısında, uyuşmazlığın giderilmesi talebinin reddi gerekmektedir.

7-Ayrıca; huzurdaki davalarda hakkın verine getirilmesi TUGS açısından değil, aslen müvekkil Şirket açısından olanaksız hale geldiğinden, ilgili Yasal düzenlemeler uyarınca hüküm uyuşmazlığı konusunda talepte bulunabilecek olan tek taraf, müvekkil Şirkettir. Bu nedenle, işbu dilekçemiz ile uyuşmazlığın giderilmesi hususunda TUGS'un iddialarına karşı delillerimizle birlikte yanıt verirken, karşı talepte bulunma hakkımızın kullanılması zorunlu olmuştur.

I.YASADA SAYILAN USULİ ŞARTLAR KARŞILANMADIĞINDAN TUGS TARAFINDAN İLERİ SÜRÜLEN HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİ TALEPLERİNİN USULDEN REDDİ GEREKMEKTEDİR.

8-Bilindiği üzere, farklı mahkemelerce verilmiş davalar hakkında hüküm uyuşmazlığına dair talepler incelenirken, Uyuşmazlık Mahkemeleri tarafından öncelikle usule ilişkin bir değerlendirme yapılmakta ve Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinde sayılan tahdidi usul şartlarının tümünün birlikte karşılanıp karşılanmadığı testi yapılmaktadır.

9-Huzurdaki bahse konu davalar ise, aşağıda gerekçeleriyle açıklandığı ve delillerle sabit olduğu üzere, bahse konu 24. maddedeki şartları karşılamamaktadır.

Usuli Şartlardan Olan "Konu, Dava Sebebi ve Taraflardan En Az Birinin Aynı Olması" Şartı, TUGS Açısından Gerçekleşmemiştir.

10-Uyuşmazlık Mahkemesi'nde hüküm uyuşmazlığına dayanılarak dava açılabilmesinin şartlan, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinde açıkça ve sınırlı olarak düzenlenmiştir. Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi'nin hüküm uyuşmazlığı hakkında verdiği hemen hemen bütün kararlarında da bahsedildiği üzere, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a.Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b.Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c.Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d.Kararlarda konunun esasının hükme bağlanması,

e.Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması, koşullarının 24. madde gereği birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

11-Öncelikle; huzurdaki uyuşmazlığın giderilmesi taleplerine konu davalardan İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi nezdinde görülen 2008/700 E. no'lu dava TUGS'a karşı açılmış ise de; İstanbul 7. Vergi Mahkemesi nezdinde açılan davanın tarafı Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi'dir ("Vergi Dairesi"). Dolayısıyla, davaların taraflarının aynı olmadığı sabittir.

12-Buna rağmen TUGS, talep dilekçesinde dava tarafları aynı imişçesine Vergi Mahkemesi kararındaki sonucun kendisi üzerinde de sonuç doğurduğunu iddia ve talep etmektedir. Oysaki İstanbul 7. Vergi Mahkemesi tarafından verilen 2009/681 E. 2009/1125 K. sayılı karar açısından TUGS üçüncü kişi durumunda olup, bu dava ile TUGS'a tanınmış herhangi bir hak söz konusu değildir.

13-Bir dava, sonuçlarını ancak davanın tarafları arasında doğurur; dava dışı üçüncü kişiler açısından bağlayıcı değildir. Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesinin 2.6.1997 tarih ve 1997/1 E. 1997/23 K. sayılı bir kararında OYBİRLİĞİ

İLE aşağıdaki şekilde hüküm oluşturulmuştur: [Ek (12)]

"Adli yargı yerince davanın reddi yolunda verilen hükmün; idari yargı yerince iptal kararına bağlı olarak idarenin tazminatla yükümlü tutulması yolunda verilen hüküm üzerinde herhangi bir etkisi bulunmamakta olup, F.A. hakkında ret ile sonuçlanan davada ÜÇÜNCÜ KİŞİ konumunda olan N.D. hakkında TAZMİNATA İLİŞKİN HÜKMÜN DAVALI İDARECE YERİNE GETİRİLMESİNE HUKUKEN ENGEL TEŞKİL EDEN BİR DURUMDAN SÖZ ETMEK OLANAKSIZDIR ...

2247 sayılı Yasanın değişik 24. maddesine uygun bulunmayan başvurunun reddi gerektiğine..."

Bu nedenle Vergi Mahkemesi tarafından Vergi Dairesi lehine verilen karar, Ticaret Mahkemesi tarafından verilen hükmün TUGS tarafından yerine getirilmesine ENGEL DEĞİLDİR.

14-Öte yandan; davaların, konu ve dava sebebi açısından da aynı olmadıkları açıktır. Şöyle ki; İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi nezdinde görülen 2008/700 E. sayılı dava, idari yazışmalar gereği noter huzurunda düzenlenen taahhütname uyarınca geri verilmesi gereken teminatın, imzalanan taahhütnameye rağmen geri verilmemiş olması sebebiyle açılan tazminat niteliğindeki bir davadır.

b.İstanbul 7. Vergi Mahkemesi nezdinde görülen 2009/681 E. no'lu dava işe, yatan paranın davacı müvekkilden, hakkında düzenleme bulunmamasına rağmen, haksız ve hukuka aykırı bir şekilde "harç" olarak alınması nedeniyle, bu harca dair söz konusu olan idari işlemin iptali davasıdır.

Görüleceği üzere, davaların tarafları aynı olmadığı gibi, davaların konu ve sebepleri de farklıdır. Kaldı ki İstanbul 3. Ticaret Mahkemesi'nce verilen karardaki faiz ve fer'ilere ilişkin konu da, ana para olan harç iadesi konusundan farklı bir konudur ve bu husus TUGS tarafından da bilinmektedir. Şöyle ki:

a.İstanbul 3. Ticaret Mahkemesi tarafından verilen 2008/700 E. 2010/37 K. no'lu karar, müvekkil Şirket tarafından İstanbul 8. İcra Müdürlüğü nezdindeki 2011/5965 E. sayılı dosya ile 7.3.2011 tarihinde icra takibine konu edilmiş: TUGS bu takibe karşı herhangi bir itirazda bulunmadığı gibi, aksine, teminata dair faiz ve fer'ilerin kendisi tarafından ödeneceğini 5.3.2014 tarih ve 6522 sayılı yazısı ile KABUL VE İKRAR ETMİŞTİR

Teminata ilişkin meblağın ödenmesi konusunu ise aynı yazı ile SADECE BİR ÖDEME MERCİİ TEŞKİL EDEN Vergi Dairesine nakletmiştir. T Ek (8)1

b.İstanbul 3. Ticaret Mahkemesi kararına konu teminata ilişkin meblağ Vergi Dairesi tarafından müvekkil Şirkete 24.10.2005; tarihinde, yani henüz davalar derdest iken, dava dışı olarak, haricen iade edilmiş: böylece İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin anılan kararının BU KISMI İNFAZ EDİLMİŞTİR. [Ek (9a ve 9b)]

c.Öte yandan; İstanbul 7. Vergi Mahkemesi tarafından verilen 2009/681 E. 2009/1125 K. no'lu karar uyarınca davaya konu harç, Vergi Dairesi tarafından kesilen 23.12.2013 tarihli Tahakkuk Fişi uyarınca 22.1.2014 tarihinde Vergi Dairesi'ne ödenmiş, yani İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nin anılan kararı. TÜMÜYLE İNFAZ EDİLMİŞTİR. [Ek (10)]

16-Görüldüğü üzere; uyuşmazlığa konu edilen davalar açısından konu, sebep ve tarafların farklı olduğu TUGS tarafından da bilinmesine rağmen, İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nce verilen ve tarafı olmadığı Mahkeme kararı TUGS tarafından kendisi lehine kullanılmaya çalışılmakta, bu amaçla da İstanbul 3. Ticaret Mahkemesi tarafından verilen kararın ortadan kaldırılması talep edilmektedir. Oysaki böylesi bir tutuma hukuken cevaz verilmesi, Uyuşmazlık Mahkemeleri'nin kuruluş amacına ve uyuşmazlık taleplerinin getiriliş amacına açıkça aykırı olacaktır.

Hüküm Uyuşmazlığının Varlığı İçin Gerekli Olan Usuli Şartlardan Biri Olan "Hakkın Yerine Getirilmesinin Olanaksız Hale Gelmesi" Şartı Gerçekleşmemiştir.

17-Yukarıda açıklandığı ve delillerimizle ispat edildiği üzere; İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2008/700 E. sayılı davasında kısmi infaz, İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nin 2009/681 E. sayılı davasında ise tam infaz söz konusudur.

18-Hüküm uyuşmazlığı taleplerine konu davalardan birinde infaz durumunun varlığı halinde, Uyuşmazlık Mahkemeleri tarafından isabetli olarak "hakkın yerine getirilmesinin olanaksızlaşması" şartının gerçekleşmediğinden bahisle uyuşmazlık talepleri reddedilmektedir.

a.Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 31.1.1983 tarih ve 1980/5 E. 1983/13 K. sayılı kararında aşağıdaki gerekçelerle uyuşmazlığın giderilmesi talebi reddedilmiştir:

"Adli ve idari yargı yeri kararları ... açıkça birbiriyle çelişmekte ise de; bu çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği söylenemez.

Zira; çelişen kararlardan biri infaz edilmiş ve hak yerine getirilmiştir. ...

Yukarıda yapıları açıklamalara göre; ... izaleyi şüyuu kararı infaz olduğundan ve esasen idari yargı yerinde karar verildiği tarihte, taşınmazın tamamı alıcının mülkiyetine geçip paydaş kalmadığından, birbiriyle çelişen Adli ve İdari Yargı kararları yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşulu gerçekleşmemiştir.

Böylece ... hüküm uyuşmazlığının giderilmesini isteyen tarafından ilamın yerine getirilmemesi hali de bahis konusu olmamaktadır."

b.Yine Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 16.5.1983 tarih ve 1982/6 E 1983/24 K. sayılı kararı da benzer yöndedir:

"…olayda hüküm uyuşmazlığının oluşması için gereken koşullardan; adli ve idari yargı yerleri tarafından görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş ve kesinleşmiş birbirine uymayan iki kararın bulunması koşulları gerçekleşmiş ise de kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale gelmesi koşulu gerçekleşmemiştir.

... Zira çelişen kararlardan biri infaz edilmiş ve hakkın yerine getirilmiş olduğu Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü'nün 23.2.1933 günlü, 1493 sayılı yazısından anlaşılmıştır. Anılan yazıda aynen "Hilmi Köseahmet'in varislerine Danıştay 10. Dairesi'nin 24.4.1973 tarih ve esas 1977/1342, Karar 1978/1563 sayılı ilâmı gereği 61.110 lira ikramiye farkı ödenmiştir." denilmektedir.

Bu duruma göre idari yargı yerince verilen iptal kararı idarece yerine getirildiğinden, birbiri ile çelişen yargı kararları yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşulu gerçekleşmemiştir. Böylece, hüküm uyuşmazlığının giderilmesini isteyen tarafından ilâmın yerine getirilememesi hali de bahis konusu olmamaktadır.

Bu durumda hüküm uyuşmazlığı için 2247 Sayılı Yasa'nın değişik 24. maddesinde öngörülen koşulları tamamı gerçekleşmediğinden bu yoldaki başvurunun reddine karar verilmelidir."

19-Somut olayda da Mahkeme kararlarından birinin kısmı infazı, diğerinin ise tam infazı nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksızlaşması şartının gerçekleşmediği, keza TUGS'un herhangi bir zarara da uğramadığı, elde edemediği bir hakkının bulunmadığı aşikardır. Aksine, kısmen infaz edilen İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nce verilen kararın infaz edilmeyen diğer kısmı, yani faiz ve fer'iler için TUGS tarafından ödeme yapılacağı kabul ve ikrar edilmesine rağmen, [Ek (8)] 4. seneyi aşkın süredir derdest bulunan icra dosyasının varlığına rağmen bu ödemenin hiçbir suretle gerçekleştirilmemesi, müvekkil şirketi zarara uğratmıştır.

20-Ayrıca, huzurdaki yargılama ile TUGS tarafından İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından verilen kararın iptali talep edilmiş ve İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nce verilen karara dayanılması istenmiş ise de; yukarıda da açıklandığı üzere İstanbul 7. Vergi Mahkemesi nezdindeki dava Vergi Dairesi'ne karşı açılmış olup, TUGS BU DAVA

AÇISINDAN ÜÇÜNCÜ KİŞİ KONUMUNDADIR. Bu nedenle bu karara dayanılması ve böylece lehe sonuç elde edilmeye çalışılması hukuken mümkün olmayıp, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinin getiriliş amacına ve Uyuşmazlık Mahkemeleri'nin kuruluş amacına aykırıdır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi 18.12.2000 tarih ve 2000/60 E. 2000/67 K. sayılı kararı ile, tıpkı somut olayda olduğu gibi, gerek bir davada üçüncü kişi olunması gerekse dayanılmak istenen karar ile talepte bulunan nezdinde hak doğmaması gerekçeleriyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale gelmesinden bahsedilemeyeceğine" oybirliği ile karar vermiştir: [Ek (13)]

"Bilindiği üzere, mahkeme kararı, kural olarak, davanın taraflarını bağlar ve bunlar için kesin hüküm sonucunu doğurur. Ancak, verilen karar üçüncü kişileri bağlamaz.

Buna göre, adli yargı yerince davanın reddi yolunda verilen hükmün, idari yargı yerince iptal kararına bağlı olarak idarenin tazminatla yükümlü tutulması yolunda verilen hüküm üzerinde herhangi bir etkisi bulunmamakta olup, FA. hakkında ret ile sonuçlanan davada üçüncü kişi konumunda olan N.D. hakkında tazminata ilişkin hükmün davalı idarece yerine getirilmesine hukuken engel teşkil eden bir durumdan söz etmek olanaksızdır."

Yukarıda alıntılanan içtihat; hükmün uygulanmasına engel teşkil eden bir durum olmadığı halde, "hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale gelmiş sayılmayacağını isabetle işaret etmektedir.

22-Açıklanan sebeplerle TUGS açısından hakkın yerine getirilmesinin olanaksızlığından dahi söz edilemeyeceği aşikar olup; aksine "hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale gelmesi" durumu TUGS nezdinde değil, MÜVEKKİL ŞİRKET NEZDİNDE DOĞMUŞ DURUMDADIR. Zira davalardan biri sebebiyle hakkını tam olarak elde edemeyen, TUGS'un ödeme ikrarına rağmen 4 senedir sonuç alamadığı bir icra prosedürünü halen yürüten taraf, müvekkil Şirkettir.

23-Bu nedenle TUGS tarafından ileri sürülen hüküm uyuşmazlığı iddialarının tümünün öncelikle usulden reddi gerekmekte olup; uyuşmazlığın esasının ise tarafımızca aşağıda ileri sürülen karşı iddialarımız ve delillerimiz çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

II. ASLEN VERGİ MAHKEMESİ TARAFINDAN VERİLEN KARAR HUKUKA AYKIRI OLUP, SAYIN MAHKEME USULEN HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ BULUNDUĞU YÖNÜNDE GÖRÜŞE SAHİP İSE, BU DURUMDA UYUŞMAZLIĞIN MÜVEKKİL ŞİRKETİN KARŞI TALEBİ İLE, TİCARET MAHKEMESİ KARARI LEHİNE GİDERİLMESİ GEREKMEKTEDİR.

24-Yukarıda usule ilişkin olarak yapılan açıklamalar, TUGS tarafından ileri sürülen taleplerin tümünün öncelikle usulden reddedilmesini gerektiğini delilleriyle ortaya koymuştur. TUGS uyuşmazlığın giderilmesini talep ederken Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddedeki usuli şartları karşılayamadığı gibi; esasa ilişkin olarak dahi taleplerini destekleyen herhangi bir gerekçe ileri sürememiş ve bunların haklılığı ispatlayamamıştır.

25-Ancak, gerek usule ilişkin şartların karşılanmamış olmasına gerekse TUGS'un taleplerinin hiçbir hukuki temelinin bulunmamasına rağmen; Uyuşmazlık Mahkemesi'nce uyuşmazlığın esas bakımından değerlendirilmesine karar verilirse, TUGS tarafından iddia olunanın tam aksine, hukuken isabetsiz olan Vergi Mahkemesi kararının kaldırılması gerekmektedir. Nitekim TUGS da kendi dilekçesinde neden Ticaret Mahkemesi kararının kaldırılması gerektiğine dair hiçbir açıklamada bulunmamış ve iddialarını hiçbir delil ile destekleyememiştir. TUGS'un aleyhine olan bir Mahkeme kararını "çelişki var" diyerek iptal ettirmeye çalışması, kanımızca ne hukuki bir temele dayanan ne de iyiniyetli olan bir taleptir.

26-Tarafımızca işbu dilekçemizde ileri sürülen beyanlarımız ve karşı taleplerimizle açıklandığı üzere; Sayın Mahkeme nezdinde uyuşmazlığın varlığı yönünde görüş oluşması ve uyuşmazlığın esasına girilerek incelenmesi gerektiğine karar verilmesi durumlarında dahi, uyuşmazlığın "İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi kararının uygulanması gerektiği' yönünde, yani İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi karan lehine giderilmesi gerekmektedir.

27-Zira Vergi Mahkemesi tarafından verilen karar, Vergilerin Yasallığı ve Belirliliği ilkelerini göz ardı ederek, aslen Yasa'nın öngörmediği bir harem müvekkil Şirket'ten tahsili sonucunu doğurduğundan, hukuken son derece isabetsiz ve hatalı bir karardır. İşbu karşı talebimiz ile, bu hukuka aykırılığın düzeltilmesi şansı doğmuştur.

Hüküm Uyuşmazlığı Nedeniyle, Uyuşmazlığın Giderilmesini Talep Edebilecek Olan Taraf, Müvekkil Şirket'tir.

28-Dilekçemizin giriş kısmında, usuli şartların varlığına ilişkin açıklamalarımızda bahsettiğimiz üzere; başvuruda bulunan TUGS açısından İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi kararının yerine getirilmesine engel teşkil eden bir durum söz konusu olmayıp, hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin TUGS tarafından talep edilmesinin şartları bulunmamaktadır.

29-Öte yandan; İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi kararı ile müvekkil Şirket üzerinde doğan hak TUGS tarafından yerine getirilmediğinden, hüküm uyuşmazlığının giderilmesi ancak müvekkil Şirket tarafından talep edilebilir. Zira ancak bu halde hüküm uyuşmazlığının usule ilişkin şartları karşılanabilmektedir. Şöyle ki:

a.Beyanda bulunan TUGS tarafından iptali talep edilen İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2008/700 E. sayılı davası TUGS'a karşı müvekkil Şirket tarafından ikame edilmiştir.

b.Beyanda bulunan TUGS tarafından dayanılmak istenen İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nin 2009/681 E. sayılı davası ise Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi'ne karşı müvekkil Şirket tarafından ikame edilmiştir.

c.İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2008/700 E. sayılı davasında verilen karar uyarınca teminat bedeli haricen iade edilmiş, fakat bu karar uyarınca iadesi gereken faiz ve fer'ilerinin TUGS tarafından iade edileceği ikrarına rağmen, iade edilmemiştir. [Ek (8)]

d.İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nin 2009/681 E. sayılı davasında verilen karar uyarınca harç bedeli, faiz ve masraflar ile birlikte, müvekkil Şirket tarafından davalı Vergi Dairesi'ne tam olarak 22.1.2014 tarihinde ödenerek karar tümüyle infaz; edilmiştir. [Ek(10)

30-Görüldüğü üzere, somut olayda hakkı yerine getirilmeyen taraf müvekkil Şirket olup, zarara uğrayan taraf da sadece ve sadece müvekkil Şirket'tir. Bunun sebebi ise, TUGS'un üçüncü kişi konumunda olduğu İstanbul 7. Vergi Mahkemesi kararına dayanmaya çalışmasıdır. Bir diğer deyişle, kendisi açısından bağlayıcı olmayan bir karara dayanarak TUGS, yerine getirmekle yükümlü olduğu bir kararı uygulamamakta ve bu nedenle müvekkil Şirket zarara uğratılmaktadır.

31-Kaldı ki, Uyuşmazlık Mahkemeleri'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesi uyarınca, taleplere konu mahkeme kararlarından elde edinilen "kazanılmış haklar saklı tutulur." Somut olayda da, İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından verilen kararın bakımından müvekkil Şirket'in KAZANILMIŞ HAKKININ BULUNDUĞU sabittir.

Şöyle ki;

a.İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nce verilen karar, 7.3.2011 tarihinde İstanbul 8. İcra Müdürlüğü nezdinde 2011/5965 E. sayılı dosya ile takibe koyulmuştur.[Ek (14)]

b.TUGS'un, Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi'ne yazdığı anlaşılan 15.3.2014 tarih ve 6522 sayılı yazısında harç haricindeki tüm ödemelerin, yani faiz ve fer'iler ile vekalet ücretlerinin, kendileri tarafından yapılacağı vergi dairesine bildirilmiştir. Böylece ilgili borç ikrar edilip ödenmek üzere harekete geçilmiştir. [Ek (8)]

c.Harca ilişkin meblağın ödenmesi konusunda ise, TUGS bu ödemeyi yapmasını Hisar Veraset ve Harçlar Vergi

Dairesi'nden istemiştir. İlgili harç meblağının henüz dava derdest iken, 24.10.2005 tarihinde haricen ve aynen iade edildiği ortaya çıktığından, hükmün bu kısmının infaz edilmiş olduğu anlaşılmıştır. [Ek (9a) ve (9b)]

d.Geriye kalan faiz ve fer'iler açısından ise, TUGS'un yukarıda bahsedilen ödeme ikrarı olmasına rağmen, bu ödeme geçtiğimiz 4 sene içinde hiçbir şekilde yapmamış, ödeme sürüncemede bırakılmış, Devlet malı kanunen haczedilemez olduğundan, müvekkil Şirket'in ilgili ilamı tümüyle infaz etmesi engellenmiştir. Nitekim huzurdaki uyuşmazlığın giderilmesi talepleri dahi kanımızca bu çabaların bir ürünüdür.

Bu sürümcemeler nedeniyle müvekkil Şirket 4 yıldır, haksız olarak alınan TUGS kayıt harcının faiz ve fer'ilerine müvekkilin vekilleri de ilam vekalet ücreti ile icra vekalet ücretine ve takibe konu edilen diğer tüm alacaklara HAK KAZANMASINA RAĞMEN, bu hakkına KAVUŞAMAMAKTADIR.

32-Uyuşmazlığın giderilmesi yolunun böylesi amaçlar için kullanılması, yani, başka idareler hakkında verilen başka kararlara dayanılarak, idarenin aleyhine olan bir mahkeme kararının iptal ettirilmesi amacıyla bu yola başvurulması ve bu taleplerin kabul edilmesi, Hukuk devleti olmaktan kaynaklanan tüm ilkelere ve özellikle EŞİTLİK ilkesine AÇIKÇA AYKIRILIK teşkil etmektedir.

33-Öyle ki ANAYASA MAHKEMESİ'NİN 10.2.2011 tarih ve 2008/58 E. 2011/37 K. saydı karan uyarınca EŞİTLİK, hukuk karşısında İDARENİN VATANDAŞTAN FARKLI OLMAMASINI da ifade etmektedir:

"Hukuk devletinin en önemli unsurlarından birisi de yasaların genel olması ilkesidir. Bunun gereği ise yasa önünde eşitliktir. Buna göre aynı hukuki koşullarda idare ile vatandaş arasında farklılık olmaması, başka bir ifade ile İDARE İÇİN GETİRİLEN KOŞULLARIN, AYNI POZİSYONDAKİ VATANDAŞ İÇİN DE GETİRİLMESİ (NİMET VEYA KÜLFETÇE EŞİT OLMASI) GEREKİR.

(...) Anayasada düzenlenen eşitlik; kuşkusuz ki mutlak bir eşitliği değil hukuki eşitliği ifade etmektedir. Hukuki eşitlik ise; birbiriyle aynı durumda olanlara aynı kuralların uygulanması ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasının engellemesidir. Buna göre eşitlik ilkesi; aynı hukuki durumda bulunanlar için haklarda ve ödevlerde, yetkilerde ve sorumluluklarda, fırsatlarda ve hizmetlerde eşitliğin sağlanması ve ayrım yapılmamayı gerektirir ki BU İLKEDEN DEVLET ORGANLARI DA MUAF DEĞİLDİR"

34-TUGS ise, eşitlik kuralına aykırı bir şekilde uyuşmazlığın giderilmesi kararı elde etmeye çalışarak, İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi kararı ve bu kararın konu edildiği İstanbul 8. İcra Müdürlüğü nezdindeki anılan takip dosyası hakkında, kendisi lehine sonuç elde ederek dosyaları bu şekilde infaz edilmeksizin kapatmaya çalışmaktadır.

35-Bu nedenle; TUGS tarafından ısrarla yerine getirilmekten kaçınılan hakkın yerine getirilebilmesi için, İSTANBUL 3. ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ KARARININ TUGS AÇISINDAN BAĞLAYICI OLDUĞUNUN tespiti ile huzurdaki uyuşmazlığın giderilmesi TARAFIMIZCA talep edilmektedir.

36-Müvekkil Şirket, Milli Gemi Sicili'ne kayıtlı M/T GÜN gemisini Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi ile "kiracı" olarak kullanagelmiş ve bu Sözleşme gereği Sözleşme sonunda geminin kendisine devri ve geminin Türk Uluslararası Gemi Sicili'ne kaydedilmesi istenmiştir. Ancak bu istem kabul edilmemiş: M/T GÜN gemisinin önce "Finansal Kiraya veren" şirket adına Türk Uluslararası Gemi Sicili'ne kaydedilmesi gerektiği, ondan sonra M/T GÜN gemisinin müvekkil Şirket adına devrinin gerçekleştirilmesi belirtilmiştir.

37-Bunun için önce Finansal Kiralama yapan şirket adına Türk Uluslararası Gemi Sicili'ne kayıt nedeniyle "kayıt harcı" yatırılması istenmiş; sonrasında da Finansal Kiralama Sözleşmesi gereği müvekkil Şirket'e geminin devri nedeniyle Türk Uluslararası Gemi Sicili'ne "kayıt harcı" istenmiştir.

38-Finansal Kiralama Sözleşmeleri'nin niteliği sebebiyle, Finansal Kiralayan şirket adına kayıt harcının dahi kiracı müvekkil Şirket tarafından yatırılması gerektiğinden, her iki kayıt için müvekkil Şirket'ten "kayıt harcı" adı altında MÜKERRER harç alınmak istenmiştir. Müvekkil şirket ise bahsi geçen harcın hukuka aykırı olması sebebiyle, ilgili meblağları ihtirazi kayıtla yatırmıştır. [Ek (5)]

39-Somut olayın gerçekleştiği tarihte Finansal Kiralama Sözleşmesi sonunda kiracıya devredilen gemilerden "kayıt harcı" alınıp alınmayacağı konusunda herhangi bir düzenleme bulunmayıp, TUGS Yönetmeliği'nin 26/(f) maddesinin 1. bendi uyarınca bu hususun Denizcilik Müsteşarlığınca çıkarılacak Genelge ile düzenlenmesi öngörülmüştür. Ancak somut olayın gerçekleştiği tarihte bu Genelge henüz düzenlenme aşamasında olduğundan, HARÇ ALINIP ALINMAMASI HUSUSUNDA HERHANGİ BİR DÜZENLEME BULUNMAMAKTAYDI.

40-Bu boşluk bir vakıa olup, bu hususu farklı değerlendiren iki Mahkeme kararı nedeniyle, müvekkil Şirket'in Vergi Mahkemesi'ndeki talepleri haksız bir şekilde reddedilmiş, Ticaret Mahkemesi nezdindeki talepleri ise haklı bir şekilde kabul edilmiştir. Vakıalar somut gerçekler olup, bir Mahkemeden diğerine değişemezler. Bu nedenlerle, somut olayda hükümler arasında çelişkiyi doğuran hususlar aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

a.İlgili idarelere müvekkil Şirket tarafından yapılan başvurulara karşı verilen cevaplarda; [Ek (2)] Finansal Kiralamaya konu edilen gemilerden harç alınması ile ilgili Kanun'da düzenleme bulunmayıp bu hususun Denizcilik Müsteşarlığınca çıkarılacak Genelge ile düzenlenmesi belirtildiğinden, şimdilik harç alınmaksızın Türk Uluslararası Gemi Sicili'ne kayıt edilmesi ve fakat ileride alınması muhtemel olan harç için de bir TAAHHÜTNAME imzalanarak harç için de TEMİNAT yatırılması gerektiği belirtilmiştir.

Müvekkil Şirket bahsi geçen Taahhütnameyi düzenleyip harç miktarını teminat olarak yatırmıştır. [Ek (3) ve (4)]

b.Akabinde, yukarıda bahsi geçen ve çıkarılması beklenen genelge, 9.12.2004 tarih ve 25665 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 5266 sayılı Kanun değişikliği ile ASLEN BİR KANUN MADDESİ OLARAK DÜZENLENMİŞ; anılan Kanun'un 3. maddesinin 12. fıkrasına "d" bendi getirilerek "Finansal Kiralama firmaları adına Türk Uluslararası Gemi Sicili'ne kayıtlı gemi ve yatların mülkiyetinin finansal kiralama ... sözleşmesi gereğince kiracıya devri gerektiğinde ... kiracıdan kayıt harcı ALINMAZ'' kuralı getirilmiştir.

İ

c.Bu maddi olgular çerçevesinde, İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi yapılan yargılama sonucunda TEMİNATIN İADESİNE karar vermiştir. Buna rağmen TUGS, MÜVEKKİL ŞİRKET TARAFINDAN İMZALANMASINI TALEP ETTİĞİ TAAHHÜTNAME'ye KENDİSİ UYMAYARAK, KESİNLEŞEN MAHKEME KARARINI İCRA ETMEMİŞ VE MÜVEKKİLE OLAN BORCUNU İFA ETMEKTEN BUGÜNE DEK İMTİNA EDEGELMİŞTİR Nitekim TUGS, huzurdaki talepleri ile de bu tutumuna yasal zemin bulmaya çalışmaktadır.

d.İstanbul 7. Vergi Mahkemesi ise, harçlar dahil olmak üzere her türlü VERGİLERİN YASALLIĞI'nın kural olduğu Anayasal ve Yasal düzenlemelere rağmen, bu ilkeyi çiğneyerek, yasal boşluk olduğunda harç alınması temelsiz olmasına rağmen, HARÇ ALINMASINDA HUKUKA AYKIRILIK OLMADIĞINA karar vermiştir.

41-Yukarıda bahsi geçen olaylar, Vergi Mahkemesi kararının neden ve ne şekilde hatalı olduğunu gözler önüne sermektedir. Zira hakkında açık hüküm bulunmadığı halde vergi tahakkuk ettirilmesi, ANAYASA'NIN 73. maddesindeki KANUNİLİK ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

42-Öyle ki Danıştay ve Yargıtay tarafından verilen nice kararlarda, Anayasanın 73. maddesi, "vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler Kanun'la konulur, değiştirilir veya kaldırılır" düzenlemesinden bahisle vergi, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin alınmasının hukuka aykırı olduğuna karar verilmiştir. Bu kararlardan Danıştay 1. Dairesi'nin 2.5.1997 tarih ve 1997/32 E. 1997/46 K. sayılı kararı, hakkında düzenleme bulunmayan bir konu hakkında harç alınmasının mümkün olmadığını açıklayan emsal nitelikteki kararlardan sadece bir tanesidir. Bu kararda Danıştay;

"Anayasa'nın 73. maddesinin üçüncü fıkrasında, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı, aynı maddenin dördüncü fıkrasında da, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde, kanunun belirttiği yukarı ve aşağıda sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilebileceği belirlenmiş bulunmaktadır. İl Özel İdaresi Kanununun 80. maddesinin 7. bendinde ise, 3194 sayılı İmar Kanunu gereğince verilecek inşaat ruhsatı ile yapı kullanma izninde alınacak harçların il özel idaresinin gelirleri arasında sayıldığı, ancak, anılan kanunda bu harcın mükellefi, matrahı, istisnası, muafiyeti ve oranı konusunda herhangi bir hükmün yer almadığı görülmektedir mevzuatta, bu harçların ne şekilde alınacağı konusunda herhangi bir yasal düzenleme getirilmediği anlaşılmaktadır. Bu durumda, Anayasanın 73. maddesinde yer alan, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı biçimindeki hüküm karşısında; yasal bir düzenleme yapılmaksızın, belediye ve mücavir alan sınırları dışındaki alanlarda yapılacak binalara verilecek inşaat ruhsatı ve yapı kullanma izninin karşılığında bir harç alınmasının mümkün olmadığına" oybirliği ile karar vermiştir.

43-Somut olayda müvekkil Şirket aleyhine harç tahakkuk ettirilirken dikkate alınması gereken husus, aynı donatan tarafından aynı gemi için daha evvel ödenmiş bir kayıt harcı bulunmasına rağmen, tekrar kayıt harcı tahakkuk edilmesine ilişkin bağlayıcı bir düzenlemenin bulunup bulunmadığı olmalıydı.

44-İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nce verilen huzurdaki uyuşmazlığa konu karara taraf olan Vergi Dairesi tarafından, vergi, resim harç ve benzeri mali yükümlülüklerin alınabilmesi için "hüküm bulunması gerektiği" kuralının tam aksine, "harç alınmaması için sebep yok" mantığı ile hareket edilmiştir.(1) Bu tutum Anayasal KANUNİLİK VE BELİRLİLİK İLKELERİNE AÇIKÇA AYKIRI OLUP, böylelikle hukuki boşluklardan yararlanılmak suretiyle İDARELER, HAKKINDA AÇIK KANUN HÜKMÜ BULUNMAYAN BİR KONUDA kanun koyucu yerine geçmiş ve açıkça YETKİ AŞIMI gerçekleştirmiştir.

45-Oysaki böylesi bir tutum açısından İdare lehine izin verilmesi, mükelleflerden mükerrer ve haksız vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük tahsil edilmesine sebebiyet vererek, İdare'nin SEBEPSİZ ZENGİNLEŞMESİYLE hukuka ve Anayasa'ya açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Bu nedenle İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nce verilen karar Anayasal ilkelere aykırılığa cevaz vermekte olan isabetsiz bir karardır.

46-İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nce verilen kararda bahsi geçen bu hususların öncelikle dikkate alınması gerekirken, ÖNCEKİ KARARDA DİRENİLMEYİP Danıştay tarafından verilen karara uyulması, hukuka aykırı ve isabetsiz olmuştur.

47-Önemle hatırlatmak gerekir ki, İstanbul 7. Vergi Mahkemesi tarafından ve müvekkil Şirket'in haklılığını kayıt altına alan İLK KARAR OYBİRLİĞİ İLE VERİLMİŞ OLUP, ŞU HÜKÜMLERİ İÇERMEKTEYDİ: [Ek (11a)]

"...TUGS (Türk Uluslararası Gemi Sicili) Kanunu'nun 5. maddesine istinaden yurtdışından finansal kiralama nolu ile temin edilen gemiyi Türk Uluslararası Gemi Sicilinin özel bir sütununa kaydettiren ve henüz geminin mülkiyetine sahip olmayan kiracı, kayıt harcını ödemekle birlikte leasing süresinin sonunda gemiyi malik olarak kaydettirmek istediğinde anılan Yasa'nın 12.maddesi uyarınca HARÇTAN MUAF tutulmaktadır. Oysa yurt içinden finansal kiralama yolu ile gemi alan kiracı için leasing süresinin sonunda geminin mülkiyetinin devri sırasında Yasa'da bir düzenleme yani harç muafiyeti öngörülmediği için yeniden kayıt harcı ödemesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla yurt içi ve yurt dışı kaynaklı finansal kiralamalar ile temin edilen gemilerin kiralama süresinin sonunda kira(cıya) devri sırasında birinde harç alınması, diğerinde alınmamasına neden olmakla, YASA'DAKİ BU BOŞLUK HAKKANİYETE AYKIRILIK VE EŞİTLER ARASINDA FARKLILIK YARATMAKTADIR. ... Keza, ... davacı Şirket, sözü edilen gemiyi, çıkarılması hedeflenen Genelge yerine yürürlüğe giren 5266 sayılı Yasa'nın yürürlük tarihinden sonra devretse idi, yine devir (kayıt) harcı alınmayacaktı.

Bu bağlamda ... olayın bir bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda, HAKKANİYET ve EŞİTLİK ilkesi uyarınca davacı şirketten tahsil edilen devir (kayıt) harcında hukuki isabet olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. "

48-Bahsi geçen karar temyizen bozulmuş ise de, temyiz kararında ve karar düzeltme kararında hiçbir zaman oybirliği ile karar verilmemiş, her daim KARŞI OY söz konusu olmuştur. [Ek (11b)] Hatta, Danıştay'ın bozma kararına uyan ve uyuşmazlığı müvekkil Şirket'in aleyhine sonuçlandıran İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nce verilen son kararda dahi ilgili MAHKEME BAŞKANI'NIN KARŞI OYU bulunmaktadır.

[Ek (11c)] Bir diğer deyişle, Vergi Mahkemesi'nce verilen huzurdaki uyuşmazlığa konu karar, kararı veren heyet açısından dahi bütünlük teşkil etmemekte olup, yeknesak ve istikrarlı şekilde oluşturulmuş bir karar değildir. Bu husus, huzurdaki uyuşmazlığa konu İstanbul 7. Vergi Mahkemesi kararının isabetli olmadığını net bir şekilde işaret etmektedir.

49-İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nce verilen karar ise OYBİRLİĞİ İLE verilmiş olup, bu karar gerek temyiz aşamasında gerekse karar düzeltme aşamasında da OYBİRLİĞİ İLE ONANMIŞTIR.

50-Bahsi geçen tüm hususlar; İstanbul 3. Ticaret Mahkemesi kararının isabetli olup uygulama bulması gereken karar olduğunu, TUGS'un bu kararı yerine getirmesine engel bir durumun bulunmadığını, İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nin kararının ise (uyuşmazlığın varlığı görüşü söz konusu olur ise) iptal edilmesi gereken tek Mahkeme kararı olduğunu, net bir şekilde ispat etmektedir.

HUKUKİ NEDENLER: Anayasa, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ve Türk Uluslararası Gemi Sicili Yönetmeliği ve ilgili sair mevzuat.

Yukarıda arz edilen nedenlerle ve res'en gözetilecek hususlar doğrultusunda;

1-Türk Uluslararası Gemi Sicili Memurluğu tarafından ileri sürülen tüm taleplerin öncelikle usulden, esas bakımından incelenmesi halinde ise esastan reddine,

2-Tarafımızca ileri sürülen hüküm uyuşmazlığı taleplerimizin kabulü ile İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nin 27.3.2009 tarih ve 2009/681 E., 2009/1125 K. sayılı kararının iptaline,…" talep etmiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 24 ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcılarının düşünceleri istenmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; "…İdari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 2592 sayılı Kanun ile değişik 24'üncü maddesinin birinci fıkrasında, "1 inci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve

kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için;

Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması, koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve yasa yollarına başvurularak kesinleşmiş kararlar oldukları; her iki kararda da davanın esasının hükme bağlandığı anlaşılmıştır.

Yurtiçi finansal kiralama şirketinden gemi kiralayan ve taahhütname karşılığı adına Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydettiren davacı şirketin, geminin sicilden terkinini istemesi üzerine ihtirazi kayıtla ödediği 24.731.05 Türk Lirası kayıt harcı ve gecikme zammının yasal faiziyle birlikte iadesi isteminin idari yargıda verilen karar ile reddedilmesine karşılık adli yargıda ödenen 24.731.05 Türk Lirası kayıt harcı ve gecikme zammının yasal faiziyle birlikte iadesi istemiyle açılan davanın kabul edilerek sözü edilen tutarın yasal faiziyle birlikte iadesine karar verildiği anlaşılmakla, anılan kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği, bu duruma göre, söz konusu adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü gerekmektedir.

16.12.1999 tarihinde kabul edilen 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1 inci maddesinde, bu kanunun amacı, "oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemiler ile turizm şirketi envanterlerinde kayıtlı ticari yatların temin ve işletilmesinde kolaylık sağlamak suretiyle Türk denizciliğinin geliştirilmesini hızlandırmak ve ekonomiye katkısını artırmak" olarak belirtilmiştir.

Aynı kanunun "Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil" başlıklı 5 inci maddesinde, "Türkiye'de mukim Türk ve yabancı uyruklu gerçek kişiler ile Türkiye'de Türk mevzuatına göre kurulmuş şirketlere ait gemiler ve yatlar Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettirilebilir.

Yurt dışından finansal kiralama yoluyla temin edilecek gemiler ve yatların Türk Uluslararası Gemi Sicilinin özel bir sütununa kaydolunur." kuralı, 12 nci maddesinde; "Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin işletilmesinden ve devrinden elde edilen kazançlar, gelir ve kurumlar vergileriyle fonlardan istisnadır.

Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlara ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi ve navlun mukaveleleri; damga vergisine, harçlara, banka ve sigorta mumaleleri vergisine ve fonlara tabi tutulmazlar, "kuralına yer verilmiş, maddeye 9.12.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5266 sayılı Kanun değişikliği ile "d" bendi eklenerek, "Finansal kiralama firmaları adına Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yatların mülkiyetinin finansal kiralama sözleşmesi hükümleri gereğince kiracıya devri gerektiğinde, gemi ve yatı kendi adına tescil ettirecek kiracıdan kayıt harcı alınmaz." kuralı getirilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; 23 Ağustos 1995 tarihinde davacı şirketin yurtiçinden leasing yoluyla ve finansal kiracı sıfatıyla aldığı gemiyi leasing süresinin sonunda geminin donatanı olarak Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydettirmek istediği, bu talebinin kabul edilmeyip, 5000-USD Dolar karşılığı kayıt harcı bedeli, davacı şirket tarafından ihtirazi kayıtla ödenmesi üzerine, geminin kiraya veren Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A.Ş. adına TUGS'a kaydedildiği, davacı adına kayıt için bilahare 5000- USD Dolar maktu harç talep edilmesi ve davacının, taraflarından mükerrer olarak harç istenildiği yolundaki itirazı üzerine davalı idarece yurtiçi ve yurtdışı finansal kiralama firmaları arasındaki ayrımı giderecek olan genelge yürürlüğe girinceye kadar TUGS'a leasing şirketi adına kayıtlı olup da sözleşmesi sona ermesine rağmen devri gerçekleştirilemediğinden tescili yapılamayan gemileri kendi adlarına tescil ettirmek isteyen kiracılardan "yürürlüğe konulacak genelgede harçtan muaf tutulmaları konusunda bir düzenleme yer almadığı takdirde, ödemeleri gereken kayıt harcını gecikme zam ve cezası ile birlikte ödeyeceklerine" dair bir taahhütname alınmak koşulu ile kayıt harcı alınmaksızın gemilerini TUGS'a kaydedilmesinin sağlanmasına imkan tanındığı, buna dayanarak davacı şirket tarafından 26.12.2001 tarihli taahhütname verilerek M/T GÜN gemisinin harçtan muaf tutulmak suretiyle davacı adına TUGS'a devrinin yapıldığı, ardından davacı şirketin söz konusu gemiyi Nijerya'ya ihraç etmek istemesi nedeniyle önceden ödeneceği taahhüt edilen harç, gecikme faizi ile cezaları karşılayacak yeterli teminatın alınması yoluna gidildiği, davacı tarafından ihtirazi kayıtla ve 28.5.2004 tarih ve 191095 sıra numaralı vergi alındısı ile yatırıldığı anlaşılan sözkonusu teminatların yasal faiz uygulanarak tarafına iadesinin istenildiği anlaşılmaktadır.

Olay tarihinde yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre yurtiçinden finansal kiralama yoluyla gemi alan kiracı için leasing süresinin sonunda geminin mülkiyetinin devri sırasında yasada lehine uygulanabilecek herhangi bir harç muafiyeti öngörülmediği açık olup, bu konuda sonradan getirilen harç muafiyetine ilişkin yasal düzenlemenin ise geriye yürütülerek davacı açısından hukuki sonuç doğurması mümkün bulunmamaktadır.

SONUÇ : 1- İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin 08.07.2010 gün ve E:2008/700, K:2010/397 sayılı kararıyla, İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin 27.03.2009 gün ve E:2009/681, K.2009/1125 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna;

2-İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin 08.07.2010 gün ve E:2008/700, K:2010/397 sayılı kararının 24.731.05 Türk Lirası tutarındaki kayıt harcı ve gecikme zammının yasal faiziyle birlikte iadesine ilişkin hüküm fıkrasının kaldırılmasına;

3-İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin 27.03.2009 gün ve E:2009/681, K.2009/1125 sayılı kararının kabulüne;

Bu surette hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.” ... ”şeklinde yazılı düşünce vermiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI: “…İdari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve işleyişi Hakkında Kanun’un 2592 sayılı Kanun ile değişik 24'üncü maddesinin birinci fıkrasında, “1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.” hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a-Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b-Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c-Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d-Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e-Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması,

Koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinde; ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve yasa yollarına başvurularak şeklen kesinleşmiş; konusu, dava sebebi ve tarafları aynı olan kararların bulunduğu ve her iki kararda da davanın esasının hükme bağlanıp, yargı yollarının da tüketildiği anlaşılmıştır.

Somut olayda, kiralama şirketinden gemi kiralayan ve taahhütname karşılığında adına gemi siciline kaydettiren davacı şirketin, geminin sicilden terkinini talep etmesi üzerine ihtirazi kayıtla ödediği kayıt harcı ve gecikme zammının yasal faizi ile birlikte iadesi istemi konusunda idari yargıda red kararı verilmesine rağmen, adli yargıda ödenen kayıt harcı ve gecikme zammının yasal faizi ile birlikte iadesine karar verildiğinin anlaşılması karşısında, söz konusu kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin imkansız hale geldiği ve kararlar arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğunun kabul edilmesi gerekmektedir.

Bilindiği gibi, 16/12/1999 tarihli ve 4490 sayılı "Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı, oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemiler ile turizm şirketi envanterlerinde kayıtlı ticari yatların temin ve işletilmesinde kolaylık sağlamak suretiyle Türk denizciliğinin geliştirilmesini hızlandırmak ve ekonomiye katkısını artırmaktır. 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun yat turizmi ile ilgili hükümleri saklıdır" hükmüne yer verilmiş; aynı Kanunun 5. maddesinde, "Türkiye'de mukim Türk ve yabancı uyruklu gerçek kişiler ile Türkiye'de Türk mevzuatına göre kurulmuş şirketlere ait gemiler ve yatlar Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettirilebilir. Yurt dışından finansal kiralama yoluyla temin edilecek gemiler ve yatlar Türk Uluslararası Gemi Sicilinin özel bir sütununa kaydolunur." hükmüne; ayrıca 12 maddesinin ilk iki fıkrasında "Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların işletilmesinden ve devrinden elde edilen kazançlar, gelir ve kurumlar vergileriyle fonlardan istisnadır./ Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlara ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi ve navlun mukaveleleri; damga vergisine, harçlara, banka ve sigorta muameleleri vergisine ve fonlara tâbi tutulmazlar." hükümlerine yer verilmiş, aynı maddeye 09/12/2004 tarihli ve 5266 sayılı Kanunla eklenen (d) bendinde ise "Finansal kiralama firmaları adına Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yatların mülkiyetinin finansal kiralama sözleşmesi hükümleri gereğince kiracıya devri gerektiğinde, gemi ve yatı kendi adına tescil ettirecek kiracıdan kayıt harcı alınmaz" hükmü getirilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinde; 23/08/1995 tarihinde Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A.Ş'den, Milli Gemi Sicili'ne kayıtlı M/T GUN gemisini leasing yoluyla ve finansal kiracı sıfatıyla aldığı daha sonra borcun bitiminde geminin donatanı olarak Türk Uluslararası Gemi Siciline (TUGS) kaydının yaptırılmasının istenilmesine rağmen, bu talebin kabul edilmeyerek 5000 USD Dolar kayıt harcı karşılığı davacı şirket tarafından ve ihtirazi kayıtla yatırılarak Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A.Ş. adına TUGS'a kaydedildiği, ayrıca davacı adına kayıt için 5000 USD Doları maktu harç talep edildiği, davacının harcın mükerrer tahsilinin söz konusu olduğu yolundaki itirazlarına istinaden Denizcilik Müsteşarlığınca, İstanbul Bölge Müdürlüğüne 24/12/2001 tarih ve 01551 sayılı yazı ile uygulamada meydana gelen aksaklıkların giderilmesi ve Kanunun amacına uygun olarak yürütülebilmesi amacıyla bu gibi hususların Türk Uluslararası Gemi Sicili Yönetmeliği'nin 26/f-1 maddesinde belirtilen genelge ile çözüme kavuşturulması yolunda çalışma yapıldığı, söz konusu genelge yürürlüğe konulana kadar geçen süre içerisinde girişimcilerin zarar görmemesi bakımından konunun acilen çözüme kavuşturulmasının gerekli olduğu, neticeten genelge yürürlüğe girinceye kadar TUGS'a leasing şirketi adına kayıtlı olup da sözleşmesi sona ermesine rağmen devri gerçekleştirilememesi sebebiyle tescili yapılamayan gemilerin kendi adlarına tescil ettirmek isteyen kiracılardan "yürürlüğe konulacak genelgede harçtan muaf tutulmaları konusunda bir düzenleme yer almadığı takdirde, ödemeleri gereken kayıt harcını gecikme zam ve cezası ile birlikte ödeyeceklerine dair bir taahhütname alınmak suretiyle şimdilik kayıt harcı alınmaksızın gemilerini TUGS'a kaydedilmesinin sağlanmasının" belirtildiği, buna istinaden davacı şirket tarafından 26/12/2001 tarihli taahhütname verilerek M/T GÜN gemisinin harçtan muaf tutulmak suretiyle davacı adına TUGS'a devrinin yapıldığı, ardından davacı şirketin söz konusu gemiyi Nijerya'ya ihraç etmek istemesi nedeniyle başvuruda bulunduğu Türkiye Uluslararası Gemi Sicil Memurluğunca 27/05/2004 tarih ve 1178 sayılı yazı ile Denizcilik Müsteşarlığı Deniz Ticareti Genel Müdürlüğünün 12/05/2004 tarih ve 480-1289 sayılı yazılarında "Taahhütnamenin yanında ödenmesi gereken kayıt harcının gecikme zam ve cezalarının ilavesi ile tespit edilecek tutarını karşılayacak teminat alınma kaydıyla, gemilerin sicilden terkin edilmesinde bir sakınca bulunmamaktadır ' denildiğinden bu sebep ile TUGS kaydının terkini talep edilen M/T GÜN gemisinin, Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A.Ş'den devri sırasında ödenmesi gereken TUGS kayıt harcının tahsiline ilişkin 26/05/2004 tarih 1173 sayılı yazının Hisar Veraset ve Harçlar Dairesi Müdürlüğüne gönderildiğinden bahisle gereğinin yapılması gerektiğinin bildirildiği, yine Hisar Veraset ve Harçlar Dairesi Müdürlüğüne gönderilen 26/05/2004 tarih 1173 sayılı ekli makbuzda gösterilen toplam tutarı karşılayacak yeterli teminatın alınması hususunun bildirilmesi üzerine, davacı tarafından işin aciliyeti nedeniyle ve ihtirazi kayıtla söz konusu teminatların 28/05/2004 tarih ve 191095 sıra numaralı vergi alındısı ile yatırıldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar karşısında, olay tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümleri itibarıyla yurtiçinden finansal kiralama ile gemi alan kiracı için leasing süresinin sonunda geminin mülkiyetinin devri sırasında yasada lehine uygulanabilecek herhangi bir harç muafiyeti öngörülmediği açık olup, bu hususta sonradan getirilen harç muafiyetine ilişkin yasal düzenlemenin ise geçmişe yürütülerek davacı açısından hukuki sonuç doğurması mümkün görülmemektedir.

SONUÇ:

1-İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin 08/07/2010 gün ve 2008/700 Esas, 2010/397 Karar sayılı kararı ile İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin 27/03/2009 tarihli ve 2009/681 Esas, 2009/1125 Karar sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğunun kabulüne,

2-İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin 08/07/2010 gün ve 2008/700 Esas, 2010/397 Karar sayılı kararı ile hükmedilen 24.731.05 TL tutarındaki kayıt harcı ve gecikme zammının yasal faizi ile birlikte iadesine dair hüküm fıkrasının kaldırılmasına; İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin 27/03/2009 tarihli ve 2009/681-1125 Esas Karar sayılı kararının benimsenmesine,

Karar verilmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin mümkün olduğu düşünülmektedir." şeklinde yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.01.2016 günlü toplantısında:

1-İLK İNCELEME: 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "Mahkemenin görevi" başlığını taşıyan 1. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir" denilmiş; 24. maddesinde (Değişik birinci fıkra: 21/1/1982-2592/7 md.) ise,1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen idari yargı ve adli yargı kararlarının incelenmesinden; ortada idari (İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nin 27.03.2009 gün ve E:2009/681 K:2009/1125) ve adli (İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 08.07.2010 gün ve E:2008/700 K:2010/397) yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu; davanın taraflarının en az birinin (Beykim Petrolcülük Gemi İşletmeciliği Sanayi ve Ticaret A:Ş.) aynı olduğu anlaşılmıştır.

Konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığının incelenmesinden:

Uyuşmazlık, Türk Uluslararası Gemi Sicili'ne kayıtlı bir geminin finansal kiralama sonrasında finansal kiracıya devri sırasında yasal değişiklik yapılabileceği gerekçesiyle harç alınmaksızın sadece teminat mektubu gösterilmek suretiyle yapılan kaydın, söz konusu geminin yurt dışına satışı nedeniyle sicilden terkininin talep edilmesi nedeniyle ilk devir sırasında alınmayan kayıt ve yıllık tonaj harcının sonradan yapılan yasal değişikliğin uygulanma imkanının bulunmadığına işaret edilerek devir sırasında yürürlükte olan yasa gereği ödenen harç ve geçikme faizinin iade edilip edilmeyeceğine ilişkindir. Davacı vekili aynı işlem nedeniyle, aynı tarihte; idari yargıda vergi dairesine açtığı davada işlemin iptali ve yapılan ödemenin iadesini isterken, adli yargıda da işlemin iptali ve ödemenin iadesini bu kez Türk Uluslararası Gemi Sicil Memurluğu 'ndan talep etmiştir.

Dava sebebi; talep sonucunu haklı göstermeye yarayan maddi vakıalar iken dava konusu; netice-i taleptir. Olayımızda her iki davanın sebebi uyuşmazlığa konu harç ve geçikme cezasının alınıp alınmayacağına ilişkin olduğundan her iki dava sebebi yani maddi vakıalar aynıdır.

Dava konusuna gelince; her iki davada davanın konusu; işlemin hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle iptali ile yapılan ödemenin iadesine ilişkin olmakla hüküm uyuşmazlığı olduğu iddia edilen kararlar arasında dava konuları da aynıdır.

Kararlardan işin esasının hükme bağlanmasının incelenmesinden;

Uyuşmazlığa konu olayda; Beykim Petrolcülük Gemi İşletmeciliği Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin idari yargıda Hisar Vergi Dairesi'ne karşı açtığı dava sonunda; 28.05.2004 tarih ve 191095 sıra numaralı vergi alındısı makbuzu ile, Gün adlı gemi hakkında kayıt ve yıllık tonaj harcına ilişkin olarak tahsil edilen 24.731.050.000 TL bedelin işlemiş faiz ve fer'ileri ile birlikte iadesi istemi ile açılan dava sonunda, davanın reddine karar verildiği; yine Beykim Petrolcülük Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin adli yargıda Türk Uluslararası Gemi Sicili Memurluğu aleyhine açtığı dava sonunda ise; davanın kabulüne, Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge müdürlüğü İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslararası Gemi Sicil Memurluğu'nun 26.05.2004 tarihli 1172 sayılı Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi Müdürlüğü'ne gönderdiği 8.498.650.000 Eski TL (8.498,65 TL) kayıt harcı ve 16.232.400.000 Eski TL (16.232,40TL) gecikme cezası olarak yatırılan toplam 24.731.050.000 Eski TL (24.731,05TL)'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine karar verilmekle, davaların esastan karara bağlandığı anlaşılmıştır.

Hüküm uyuşmazlığının kabul edilebilmesi için öngörülen bir diğer husus ise; kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunmasıdır.

İdari yargıda yapılan yargılama sonucu uyuşmazlığa konu işlemin hukuka uygun olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği, adli yargıda ise aynı işlemin hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle işlemin yerine getirilmesi nedeniyle yapılan ödemenin iadesine karar verilmekle, kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesi olanaksız hale gelmiştir.

Bu durumda, 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde açıklandığı üzere; tarafları, konusu ve dava sebebi aynı olan ve kesinleşmiş kararlar arasında hüküm uyuşmazlığı doğduğu ve kararlar arasında çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği açıktır.

Belirtilen nedenlerle;

1-İstanbul 7. Vergi Mahkemesi'nin 27.03.2009 gün ve E:2009/681 K:2009/1125 sayılı ile İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesi 3. Ticaret Dairesinin 08.07.2010 gün ve E:2008/700 K:2010/397 sayılı kararları arasında, 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna,

2- 2247 sayılı Yasa'nın 25. maddesinde yer alan "Hukuk alanındaki hüküm uyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesi, Danıştay Yargılama Usulünün bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerini uygulamak suretiyle anlaşmazlığın esasını da karara bağlar." ve "Uyuşmazlık Mahkemesi hüküm uyuşmazlıklarını dosya üzerinde inceleyerek karara bağlar. Gerekli görüldüğü hallerde veya istek üzerine tarafları dinleyebilir." şeklindeki birinci ve üçüncü fıkra hükümleri uyarınca sözlü açıklama tarihinin taraflara tebliği ile dosyanın tekemmülünün sağlanmasına, karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

3-Usulü işlemler tamamlandıktan sonra Başkanlıkça belirlenecek günde işin esasının görüşülmesine 25.01.2016 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KARAR VERİLMİŞTİR.

Bunun üzerine Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve sözlü açıklama tarihi taraflara tebliğ edilmiştir.

İstanbul Defterdarlığı Hisar Vergi Dairesi Müdürlüğü tarafından yasal süresi içerisinde verilen cevap dilekçesinde; hukuka aykırı olarak verilen İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin E:2008/700 K:2010/397 sayılı kararının kaldırılarak, davaya bakmakla görevli olan İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin 27.03.2009 tarih E:2009/681 K:2009/1125 sayılı kararının kabulüne karar verilmesi talep edilmiş; Beykim Petrolcülük Gemi İşletmeciliği Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından yasal süresi içerisinde verilen cevap dilekçesinde ise; Türk Uluslararası Gemi Sicili Memurluğu tarafından ileri sürülen talebin usulden ve esastan reddi ile kendilerince ileri sürülen hüküm uyuşmazlığı talebinin kabulü ile İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin 27.03.2009 tarih ve E:2009/ 681 K:2009/1125 sayılı kararın iptaline karar verilmesi talep edilmiş, T.C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslararası Gemi Sicil Memurluğu dosyaya yeniden dilekçe sunmamıştır.

II-ESASIN İNCELENMESİ:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 14.03.2016 günlü toplantısında:

Başvuru dilekçesi ve ekleri, uyuşmazlığa konu edilen kararlara ilişkin dava dosyaları, ilgili Başsavcıların düşünce yazıları, dayanılan Yasa kuralları, taraflarca verilen dilekçe ve ekleri ile Raportör-Hakim Filiz BUDAK'ın hazırladığı rapor okunup incelendikten; 2247 sayılı Yasa'nın 25. maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak sözlü açıklama için önceden belirlenen 14.03.2016 gününde, istemde bulunan T.C.Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslararası Gemi Sicil Memurluğu ile idari yargıda diğer davalı T.C. Maliye

Bakanlığı İstanbul Defterdarlığı Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi Müdürlüğü vekili Av. Özlem Duman ve karşı taraf (idari ve adli yargıda davacı) Beykim Petrolcülük ve Gemi İşletme Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi vekili Av. Ceylin Beyli'nin sözlü açıklamaları dinlendikten ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın yazılı düşünceleri doğrultusundaki açıklamaları alındıktan sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Hüküm uyuşmazlığına esas teşkil eden ve davada çözümü gereken sorun, Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı bir geminin finansal kiralama sonrasında finansal kiracıya devri sırasında yasal değişiklik yapılabileceği gerekçesiyle harç alınmaksızın sadece teminat mektubu gösterilmek suretiyle yapılan kaydın, söz konusu geminin yurt dışına satışı nedeniyle sicilden terkininin talep edilmesi nedeniyle ilk devir sırasında alınmayan kayıt ve yıllık tonaj harcının sonradan yapılan yasal değişikliğin uygulanma imkanının bulunmadığına işaret edilerek devir sırasında yürürlükte olan yasa gereği ödenen harç ve gecikme faizinin iade edilip edilmeyeceğine ilişkindir.

Anayasa'nın "Vergi ödevi" başlıklı 73. maddesinde; "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Anayasa Mahkemesi 20.11.1981 günlü, 2560 sayılı "İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun"un 6. maddesinin "f", 11. maddesinin "e", 13. maddesinin "a" bentleriyle 23. maddesinin, Anayasa'nın 10. ve 73. maddesine aykırılığı nedeniyle iptali istemiyle yapılan başvuru sonucu verdiği 14.02.1991 gün ve E:1990/18 K:1991/4 sayılı kararında: "…Bilindiği gibi vergi; kamu giderlerini karşılamak amacıyla yasalarla gerçek ve tüzelkişilerden mali güçlerine göre istenen bir yükümlülüktür. Devlet bu yolla, kamu giderlerini karşılamak için ya da mali politika nedeniyle piyasa ekonomisinden bütçeye gelir aktarmaktadır.

Vergi, belirli bir hizmetten doğrudan yararlanma karşılığı olmayıp, tüm kamu hizmetleri için yapılan giderlere ortak katılma payını anlatır.

Harç; 492 sayılı Harçlar Yasası'nda tanımlandığı üzere "fertlerin özel menfaatlerine ilişkin olarak, kamu kurumları ve hizmetlerinden yararlanmaları karşılığında yaptıkları ödemelerdir." Bu tanıma göre, bir hizmetin harç konusu olabilmesi için, kişilerin bir kamu kurumundan ya da hizmetinden yararlanmaları, kendilerine kamu eliyle özel bir yarar sağlanması gerekir.

Resim de; harca benzer bir biçimde, devlet dairelerinde ve kamu kuruluşlarında görülen hizmetin ve yapılan giderlerin karşılığında yalnız o işle ilgili olarak gerçek ve tüzelkişilerden sağlanan gelirlerdir.

Vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük ise; kişilerden, kimi kamu hizmetleri karşılığında ya da bir hizmet karşılığı olmaksızın kamu gücüne dayanılarak alınan paralardır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin ortak özellikleri, kamu gücüne dayanılarak tek taraflı iradeyle salınmaları, gereğinde zorla alınmaları ve bir yasayla konulmalarıdır…" denilerek vergi, resim, harç ve benzerlerinin tanımı yapılmıştır.

Anayasa Mahkemesi 01.11.2012 gün ve E:2011/64 K:2012/168 sayılı kararında da "…Devletin harç alma yetkisinin dayanağını oluşturan Anayasa'nın 73. maddesinin üçüncü fıkrasında, 'Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.' denilmiştir. Vergilendirmede genel kural, 'kanunla belirlenmiş' konu ve kişilerden vergi, resim ve harç alınmasıdır. Kanunla yapılması koşuluyla bir kamu hizmetinden harç alınması, kanun koyucunun takdirine bağlıdır. Devletin vergilendirme yetkisinin sınırı, aynı zamanda kişilerin hak ve özgürlüklerinin de sınırını oluşturduğundan, bu yetkinin keyfiliğe kaçacak biçimde kullanılmaması, Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenmiş olan hukuk devleti ilkesinin gereğidir.

Harç, kamu kurum ve kuruluşlarının sunduğu hizmetlerden yararlananlardan, bu yararlanmaları karşılığı alınan bedeldir. Bir hizmetin harç konusu olabilmesi için, kişilerin bir kamu kurumundan yararlanmaları, kişilere kamu eliyle özel bir yarar sağlanması ve kamu idaresinin kişilerin özel bir işiyle uğraşması gerekir…" denilerek, harçların kanunla yapılması koşulu ile bir kamu hizmetinin karşılığı olarak harç alınmasının kanun koyucunun takdirine bağlı olduğu açıklanmıştır.

02.07.1964 tarih 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun "Kanunun şümulü" başlıklı 1. maddesinde; "Bu kanuna göre alınacak harçlar aşağıda gösterilmiştir:…7. Gemi ve liman harçları,…"

"Mükellef "başlıklı 97. maddesinde " Gemi ve liman harçları, taraflarca aksi kararlaştırılmamışsa aşağıda yazılı kişiler tarafından ödenir:

a)Mülkiyet hakkını iktisabedenler, (İktisabeden kişiler birden fazla ise, harçları hisseleri oranında öderler),

b) İpoteklerde ipoteği tesis edenler,

c) Bunlar dışında kalan işlemlerde lehine işlem yapılmış olanlar.

"Harç alma ölçüleri" başlıklı 99. maddesinde "Gemi ve liman harçları, (7) sayılı tarifede yazılı işlemlerden değer veya ağırlık ölçüsüne göre nispi, işlemin nevi ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınır.

"Değer esası" başlıklı 100. maddesinde; "Değer ve ağırlık ölçüsüne göre harca tabi işlemlerde (7) sayılı tarifede yazılı değer ve ağırlıklar esastır."

"Harcın nispeti" başlıklı 101. maddesinde; "Gemi ve liman harçları (7) sayılı tarifede yazılı nispetler üzerinden alınır. Muhtelif işlemlerin aynı zamanda yapılması halinde her işlemden ayrı ayrı harç alınır."

"Ödeme usulü" başlıklı 106. maddesinde; " Gemi ve liman harçları, makbuz karşılığında ödenir."

"Ödeme zamanı" başlıklı 107. maddesinde; "Gemi ve liman harçlarının tamamı peşin olarak ödenmedikçe, harca mevzu olan işlem yapılmaz.

Ancak, liman başkanlığı bulunmayan iskelelere uğrayan gemilerden yola elverişlilik belgesi harcı ilk uğradığı liman başkanlığı bulunan limanda tahsil edilir.

"Özel kanunlara göre harç mükellefi" başlıklı 125. Maddesinde ; "Bu kanunun ilgili kısımlarında mükellefiyet hakkında konulmuş hükümlerin aksine, özel kanunlarda hüküm bulunduğu takdirde özel kanun hükmü uygulanır."

"Resen yapılan işlemler" başlıklı 126. maddesinde; "Herhangi bir istek olmaksızın re'sen yapılacak işlemlere ait harçlar, bu kanunda aksine hüküm yoksa, lehine işlem yapılan kişilerden alınır."

"İşlemin yapılamayacağı" başlıklı 127. Maddesinde "Bu kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, harçların tamamı peşin olarak ödenmeden harca mevzu olan işlem yapılmaz."

"Zamanında ödenmeyen harçlar" başlıklı 130. maddesinde; "Bu kanunda ödenmeleri için belli bir süre tesbit edilmiş olan harçlar süresi içinde ödenmemiş ise, ilgili makam ve daireler tarafından, sürenin sonundan itibaren 15 gün içinde bir müzekkere ile o yerin ilgili vergi dairesine bildirilir. Müzekkerede harcın nevi ve mahiyeti, miktarı, mükellefin adı ve soyadı ve en son ikametgah adresi açıkça gösterilir." hükümleri ile gemi ve liman harçları genel olarak düzenlenmiştir.

Harçlar hakkındaki düzenlemeler bu şekilde genel olarak ele aldıktan sonra uyuşmazlık konusunun esasını teşkil

eden gemi sicilleri hakkındaki özel düzenlemelerin incelenmesi gerekmektedir. Ülkemizde deniz ve iç su araçlarının tescili için üç farklı sicil kaydı öngörülmüş olup; bunlardan ilki deniz araçlarının tescil edildiği Milli Gemi Sicili (MGS), ikincisi daha çok büyük tonajlı ve uluslararası taşımacılık yapan gemilerin tescil edildiği Türk Uluslararası Gemi Sicili (TUGS) ve son olarak 18 gros tonilatodan küçük gemi, deniz ve iç su araçlarının ve yabancı sahipli olup da Türk Bayrağı çekmek isteyen özel teknelerin tescil edildiği Bağlama Kütüğü'dür.

1956 yılında 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile yürürlüğe giren Milli Gemi Sicili (MGS); Türk Bayrağı taşıyan gemi ve deniz araçlarının tescil edildiği sicil sistemi olarak hukukumuzda yer almış, Kanunun 839 ve devamı eden maddelerinde "Gemi sicili" düzenlenmiştir. 2012 tarihinde yürürlüğe giren yeni 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 954 ve devamı eden maddelerinde de Milli Gemi Siciline ilişkin düzenlemeler benzer şekilde ayrıntılı olarak yer almıştır.

Türk Uluslararası Gemi Sicili (TUGS) ise; 1999 yılında 4490 Sayılı Kanun ile oluşturulan ve Ülkemiz bayrağını taşıyan büyük tonajlı gemilerin tescil edildiği, tescil edilen gemilere bazı muafiyetlerin sağlandığı sicil sistemimizdir. TUGS'ne tescilde özellikle yurt dışından ithal edilen yük, yolcu ve açık deniz balıkçı gemileri için tonaj sınırlaması bulunmaktadır.

4490 sayılı Kanun'un "Amaç ve Kapsam " başlıklı 1. maddesinde ; "Bu Kanunun amacı, oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemiler ile turizm şirketi envanterlerinde kayıtlı ticari yatların temin ve işletilmesinde kolaylık sağlamak suretiyle Türk denizciliğinin geliştirilmesini hızlandırmak ve ekonomiye katkısını artırmaktır. 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun yat turizmi ile ilgili hükümleri saklıdır."

"Tanımlar" başlıklı 2. maddesinde; "Bu Kanunda geçen;

a) Gemi:Ticari amaçla kullanılan her türlü yük, yolcu ve açık deniz balıkçı gemilerini,

b) Yat:Yat tipinde inşa edilmiş, gezi ve spor amacıyla yararlanılan, taşıyacakları yatçı sayısı otuzaltıyı geçmeyen, yük ve yolcu gemisi niteliğinde olmayan, turizm şirketi envanterlerinde kayıtlı ve tonilato belgelerinde "Ticari Yat" olarak belirtilen deniz araçlarını,

c) Milli Gemi Sicili: 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 839 uncu ve diğer maddelerinde öngörülen gemi sicilini,

d) Türk Uluslararası Gemi Sicili: Bu Kanun uyarınca oluşturulan gemi sicilini,

e) Bakanlık: Denizcilik Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanlığını,

f) Net Ton:Geminin ticari olarak kullanılabilen yerlerinin hacmi olup, o geminin yürümesi ve yürütenlerin ihtiyacına ayrılan yerlerin gros tonilatodan çıkartılması sonunda geri kalan hacmini,

g)DWT: Bir geminin taşıyabileceği en çok ağırlık olup, ham yükün, yakıtın, suyun, kumanyanın, yolcu ve gemi adamlarının kendilerinin ve eşyalarının ağırlıklarının toplamını,

h) Gros Tonilato: Bu hacim, geminin güverte altı ve güverte üstü bütün kapalı yerlerinin hacmini (2.83m3=1 gros tonilato),

ifade eder."

"Türk Uluslararası Gemi Sicili" başlıklı 3. maddesinde; " Bu Kanunun 1 inci maddesinde öngörülen amaçları gerçekleştirmek üzere Denizcilik Müsteşarlığı nezdinde, İstanbul'da Türk Uluslararası Gemi Sicili oluşturulmuştur.

Bakanlık, Türk Uluslararası Gemi Siciline İlişkin hizmetlerin daha süratli ve etkin şekilde yerine getirilmesi amacıyla yurt içinde irtibat büroları açabilir."

"Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilecek gemiler ve yatlar" başlıklı 4. maddesinde; " Türk Uluslararası Gemi Siciline aşağıdaki gemiler ve yatlar talep üzerine tescil edilir:

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Milli Gemi Siciline kayıtlı bulunan Kanunun 1inci ve 2 nci maddesi kapsamındaki bütün gemiler ve yatlar.

b) Yurt içinde inşa edilen gemiler ve yatlar.

c) (Değişik: 2/12/2004 – 5266/1 md.)Yurt dışından ithal edilecek 3.000 DWT'nin (yolcu gemileri ile özel maksatlı, özel yapılı gemilerde ise 300 grostonun) üzerindeki gemiler."

"Mali Hükümler" başlıklı 12. maddenin ilk halinde; "Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin işletilmesinden ve devrinden elde edilen kazançlar, gelir ve kurumlar vergileriyle fonlardan istisnadır.

Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlara ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi ve navlun mukaveleleri; damga vergisine, harçlara, banka ve sigorta muameleleri vergisine ve fonlara tâbi tutulmazlar.

Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların sahiplerinden aşağıdaki harçlar ayrıca tahsil olunur:

a) Kayıt harcı: 10 000 ABD Doları karşılığında Türk parasına ilave olarak, her bir net ton için 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bakanlar Kurulu bu miktarı on katına kadar artırmaya yetkilidir.

b) Yıllık tonaj harcı: Gemilerden Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı olduğu her takvim yılı için her bir net ton başına 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bu harç Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere iki eşit taksitte tahsil olunur. Vadesi gelen yıllık tonaj harcı taksitleri ödenmedikçe sicilin terkini ve yeni sahibi adına tescili yapılmaz. Devir sırasında vadesi gelmeyen harç taksitleri tescil olunduğu yeni sahibi tarafından taksit süreleri içinde ödenir. Bakanlar Kurulu bu miktarı on katına kadar artırmaya yetkilidir.

c) Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yat doğrudan veya çift (dual) klas olarak Türk Loydu'na kayıtlı ise bu maddenin (a) ve (b) bendinde tespit edilen bedellerde %50 indirim yapılır.

ABD Dolarının Türk Lirası karşılığının hesabında; Türk Uluslararası Gemi Sicili tescillerinde tescil tarihi, yıllık tonaj harcına ilişkin taksitlerde ödemenin yapıldığı gün için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca tespit ve ilan olunan döviz satış kuru esas alınır.

Türk Uluslararası Gemi Sicilinde kayıtlı gemilerde çalışan personele ödenen ücretler gelir vergisi ve fonlardan müstesnadır.

6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun hükümlerine göre Türk Bayrağı çekebilen gemi ve yat sahiplerine yatırım sırasında tanınan malî yardım ve teşvikler, bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra yurt dışından ithal edilen 18.000 DWT'un üzerinde ve altı yaşın altındaki gemileri ile altı yaşın altındaki yatlarını bu Kanun hükümlerine göre Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettiren Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişilere de tanınır. Bu belirtilen tonaj ve yaş sınırını gerektiğinde Bakanlar Kurulu değiştirmeye yetkilidir.

Üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca alınacak harçların tarh, tahakkuk ve tahsilinde aksine hüküm bulunmadıkça 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

Üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca tahsil edilen gelirler Maliye Bakanlığınca ayrı bir hesapta izlenir. Bu gelirlerin % 50'si altı ayda bir Denizcilik Müsteşarlığı Döner Sermaye İşletmesi bütçesine kaydedilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının da görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir."şeklinde düzenleme yapılmış iken 5266 sayılı Kanun ile madde metni değiştirilmiştir.

"Mali Hükümler" başlıklı 12. maddesi 02.12.2004 tarihinde 5266 sayılı Kanun ile değişikliğe gidilmiştir. 4490

sayılı Kanun'un 08.12.2004 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren ve halen yürürlükte olan 12.maddesinde; "(Değişik: 2/12/2004 – 5266/3 md.) Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların işletilmesinden ve devrinden elde edilen kazançlar, gelir ve kurumlar vergileriyle fonlardan istisnadır.

Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlara ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi ve navlun mukaveleleri; damga vergisine, harçlara, banka ve sigorta muameleleri vergisine ve fonlara tâbi tutulmazlar.

Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların sahiplerinden aşağıdaki harçlar ayrıca tahsil olunur:

a) Kayıt harcı: 10.000 ABD Doları karşılığında Türk parasına ilave olarak, her bir net ton için 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bakanlar Kurulu bu miktarı on katına kadar artırmaya yetkilidir. Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı yatlar için alınacak maktu kayıt harcı, 5.000 ABD Doları karşılığı Türk Lirası kadardır.

b) Yıllık tonaj harcı: Gemilerden ve yatlardan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı olduğu her takvim yılı için her bir net ton başına 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bu harç ocak ve temmuz aylarında olmak üzere iki eşit taksitte tahsil olunur. Vadesi gelen yıllık tonaj harcı taksitleri ödenmedikçe sicilin terkini ve yeni sahibi adına tescili yapılmaz. Devir sırasında vadesi gelmeyen harç taksitleri tescil olunduğu yeni sahibi tarafından taksit süreleri içinde ödenir. Bakanlar Kurulu bu miktarı on katına kadar artırmaya yetkilidir. Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi veya yatın sicilden re'sen terkinini gerektiren sebeplerin meydana gelmesi halinde, sicil kaydı daha sonra terkin edilse bile tonaj harcı yükümlülüğü terkin sebebinin gerçekleştiği tarihi takip eden ay itibariyle sona erer.

c) Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yat doğrudan veya çift (dual) klas olarak Türk Loydu'na kayıtlı ise bu maddenin (a) ve (b) bendinde tespit edilen bedellerde %50 indirim yapılır.

d) Finansal kiralama firmaları adına Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yatların mülkiyetinin finansal kiralama sözleşmesi hükümleri gereğince kiracıya devri gerektiğinde, gemi ve yatı kendi adına tescil ettirecek kiracıdan kayıt harcı alınmaz.

ABD Dolarının Türk Lirası karşılığının hesabında; Türk Uluslararası Gemi Sicili tescillerinde tescil tarihi, yıllık tonaj harcına ilişkin taksitlerde ödemenin yapıldığı gün için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca tespit ve ilân olunan döviz satış kuru esas alınır.

Türk Uluslararası Gemi Sicilinde kayıtlı gemilerde ve yatlarda çalışan personele ödenen ücretler gelir vergisi ve fonlardan müstesnadır.

Üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca alınacak harçların tarh, tahakkuk ve tahsilinde aksine hüküm bulunmadıkça 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

Üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca tahsil edilen gelirler Maliye Bakanlığınca ayrı bir hesapta izlenir. Bu gelirlerin % 50'si altı ayda bir Denizcilik Müsteşarlığı Döner Sermaye İşletmesi Bütçesine kaydedilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının da görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir."şeklinde düzenlemeye gidilmiştir. Bu Kanun kapsamında çıkartılan Türk Uluslararası Gemi Sicili Yönetmeliğinde de söz konusu kanun değişikliğine paralel olarak düzenleme yapılmıştır.19.01.2005 tarih 25705 sayılı Resme Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelik değişikliğe ile 26. maddesinde b bendinin 1.numaralı bendine "finansal kiralama firmaları adına Türk Uluslararası Gemi Sicilinde kayıtlı gemi ve yatların mülkiyetinin finansal kiralama sözleşmesi hükümleri gereğince kiracıya devri gerektiğinde, gemi ve yatı kendi adına tescil ettirecek kiracıdan kayıt harcı alınmaz" hükmü eklenmiştir.

Mülga 10.06.1985 tarih ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu'nun "Sözleşme" başlıklı 4. maddesinde "Sözleşme; kiralayanın, kiracının talebi ve seçimi üzerine üçüncü kişiden satın aldığı veya başka suretle temin ettiği bir malın zilyetliğini, her türlü faydayı sağlamak üzere ve belli bir süre feshedilmemek şartı ile kira bedeli karşılığında, kiracıya bırakmasını öngören bir sözleşmedir." düzenlemesi ile finansal kiralama sözleşmesinin tanımı yapılmış; 3226 sayılı Kanunu yürürlükten kaldıran ve halen yürürlükte olan 21.11.2012 tarih ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde; "…ç) Finansal kiralama: Bir finansal kiralama sözleşmesine dayalı olmak koşuluyla, bu Kanun veya ilgili mevzuatı uyarınca yetkilendirilen kiralayan tarafından finansman sağlamaya yönelik olarak bir malın mülkiyetinin kira süresi sonunda kiracıya devredilmesi; kiracıya kira süresi sonunda malın rayiç bedelinden düşük bir bedelle satın alma hakkı tanınması; kiralama süresinin malın ekonomik ömrünün yüzde sekseninden daha büyük bir bölümünü kapsaması veya finansal kiralama sözleşmesine göre yapılacak kira ödemelerinin bugünkü değerlerinin toplamının malın rayiç bedelinin yüzde doksanından daha büyük bir değeri oluşturması hâllerinden herhangi birini sağlayan kiralama işlemini,

"Finansal kiralama sözleşmesi" başlıklı 18. maddesinde; "(1) Finansal kiralama sözleşmesi; kiralayanın, kiracının talebi ve seçimi üzerine üçüncü bir kişiden veya bizzat kiracıdan satın aldığı veya başka suretle temin ettiği veya daha önce mülkiyetine geçirmiş bulunduğu bir malın zilyetliğini, her türlü faydayı sağlamak üzere kira bedeli karşılığında, kiracıya bırakmasını öngören sözleşmedir." hükümleriyle finansal kiralama ve finansal kiralama sözleşmesinin tanımı yapılmıştır.

Dosyaların incelenmesinden; Milli Gemi Sicilinde Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A.Ş. adına kayıtlı olan M/T Gün isimli geminin 23.08.1995 tarihinde leasing yoluyla ve finansal kiracı sıfatı ile Beykim Petrolcülük Gemi İşletmeciliği Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından satın alındığı; borcun bitiminde geminin donatanı olarak Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydının yaptırılmasının istenilmesine rağmen bu talebin kabul edilmeyerek, 5.000.-USD Dolar kayıt harcı karşılığı davacı şirket tarafından ve ihtirazi kayıtla yatırılarak Tütün (Yaşar) Finansal Kiralama A Ş. adına TUGS'a kaydedildiği, ayrıca davacı adına kayıt için 5.000.- USD doları maktu harç talep edildiği, davacının harcın mükerrer tahsilinin söz konusu olduğu yolundaki itirazlarına istinaden Denizcilik Müsteşarlığınca İstanbul Bölge Müdürlüğüne yazılan 24.12.2001 tarih ve 01551 sayılı yazı ile uygulamada meydana gelen aksaklıkların giderilmesi ve Kanunun amacına uygun olarak yürütülebilmesi amacıyla bu gibi hususların Türk Uluslararası Gemi Sicili Yönetmeliği'nin 26/f-1 maddesinde belirtilen genelge ile çözüme kavuşturulması yolunda çalışma yapıldığı, bu nedenle söz konusu genelge yürürlüğe konulana kadar geçen süre içerisinde ilgililerin zarara uğramaması bakımından konunun acil olarak çözüme kavuşturulmasının gerekli olduğu, neticeten genelge yürürlüğe girinceye kadar TUGS'a leasing şirketi adına kayıtlı olup da sözleşmesi sona ermesine rağmen devri gerçekleştirilemediğinden tescili yapılamayan gemileri kendi adlarına tescil ettirmek isteyen kiracılardan "yürürlüğe konulacak genelgede harçtan muaf tutulmaları konusunda bir düzenleme yer almadığı takdirde, ödemeleri gereken kayıt harcını gecikme zam ve cezası ile birlikte ödeyeceklerine" dair bir taahhütname alınmak suretiyle şimdilik kayıt harcı alınmaksızın gemilerini TUGS'a kaydedilmesinin sağlanmasının belirtildiği, buna istinaden davacı şirket tarafından 26.12.2001 tarihli taahhüt verilerek M/T GÜN gemisinin harçtan muaf tutulmak suretiyle kendi adlarına TUGS'a devrinin yapıldığı, ardından davacı şirketin söz konusu gemiyi Nijerya'ya ihraç etmek istemesi nedeniyle başvurduğu Türkiye Uluslararası Gemi Sicil Memurluğunca 27.05.2004 tarih ve 1178 sayılı yazı ile Denizcilik Müsteşarlığı Deniz Ticareti Genel Müdürlüğünün tarih ve 480-1289 sayılı yazılarında "Taahhütnamenin yanında, ödenmesi gereken kayıt harcının gecikme zam ve cezalarının ilavesi ile tesbit edilecek tutarını karşılayacak teminat alınma kaydıyla, gemilerin sicilden terkin edilmesinde bir sakınca bulunmamaktadır." denildiğinden, bu sebeple, TUGS kaydının terkini talep edilen GÜN gemisinin Yaşar Finansal Kiralama A.Ş.den devri sırasında ödenmesi gereken

TUGS Kayıt (Devir) Harcının tahsiline ilişkin 26.05.2004 tarih ve 1173 sayılı yazının Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesine gönderildiğinden bahisle gereğinin yapılması gerektiğinin bildirildiği, keza Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesine gönderilen 26.05.2004 tarih ve 1173 sayılı ile ekli makbuzda gösterilen toplam tutar ve cezaları karşılayacak yeterli teminatın alınmasının bildirilmesi üzerine, davacı tarafından işin aciliyeti nedeniyle ve ihtirazi kayıtla söz konusu teminatların 28.05.2004 tarih ve 191095 sıra numaralı vergi alındısı ile yatırıldığı anlaşılmaktadır.

Beykim Petrolcülük Gemi İşletmeciliği Sanayi ve Ticaret A.Ş. vekili 03.06.2004 tarihli dava dilekçesiyle adli yargıda T.C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslararası Gemi Sicil Memurluğu aleyhine açtığı davada; Türk Uluslararası Gemi Sicili Memurluğunun, Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesine gönderdiği 26.05.2004 tarih ve 1172 sayılı TUGS kayıt harcı ve TUGS yıllık tonaj harcının tahsiline ilişkin yazının iptali ile bu kısımlarla ilgili olarak T.C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığının yazılarında belirtilen genelge çıkarılıncaya kadar teminat alınmasına ve Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesine yatan toplam nakdin işlemiş ve işleyecek yasal faizi ve fer'ileri ile birlikte davacı şirkete iadesini talep etmiş; yapılan yargılama sonucu İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesi 3. Ticaret Dairesi 08.07.2010 gün ve E:2008/700 K:2010/397 sayılı kararı ile; davanın kabulüne, Denizcilik Müsteşarlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü İstanbul Liman Başkanlığı Türk Uluslararası Gemi Sicil Memurluğunun 26.05.2004 gün ve 1172 sayılı Hisar Vergi Dairesi Müdürlüğüne gönderdiği 8.498.650.000 Eski TL (8.498,65 TL) kayıt harcı ve 16.232.400.000 Eski TL (16.232,40 TL) gecikme cezası olarak yatırılan toplam 24.731.050.000 Eski TL (24.731,05 TL) nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile davalıdan alınarak davacıya ödenmesine karar vermiş ve verilen karar kesinleşmiştir.

Diğer taraftan Beykim Petrolcülük Gemi İşletmeciliği Sanayi ve Ticaret A.Ş. vekili aynı tarihte (03.06.2004) bu kez T.C. Maliye Bakanlığı İstanbul Defterdarlığı Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi aleyhine idari yargıda açtığı davada; Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesi tarafından 28.09.2004 tarih ve 191095 nolu vergi alındı makbuzu ile tahsil edilen 24.731.050.000TL bedelle ilgili işlemin iptali ve bu miktarın işleyecek yasal faizi ve fe'ileri ile birlikte iadesini talep etmiş; yapılan yargılama sonunda İstanbul 7. Vergi Mahkemesi 27.03.2009 gün ve E:2009/681 K:2009/1125 sayılı kararı ile; davanın reddine karar vermiş ve verilen karar kesinleşmiştir.

Uyuşmazlık, olay tarihinde yürürlükte olan yasa gereği yurtiçinden finansal kiralama yolu ile gemi alan kiracı için leasing süresinin sonunda geminin mülkiyetinin devri sırasında ödenmesi gereken harçların ileride yapılabilecek bir yasal değişiklik beklentisi ile taahhütname verilerek ödenmeden yapılan kayıt işlemlerinin sonradan yapılan yasal değişikliğin uyuşmazlığa konu işlemin yapıldığı tarihe ilişkin bir düzenlemeye yer vermemesi üzerine idarece tahsil edilmesi nedeniyle ortaya çıkmıştır. Yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde yurtiçinden finansal kiralama yolu ile gemi alan kiracı için leasing süresinin sonunda geminin mülkiyetinin devri sırasında herhangi bir harç muafiyeti bulunmadığı, harcın tahsili gerektiği tarihte finansal kiralama şirketinin kira bitimi sonrasında sözleşmeye konu gemi adına tescilinin talebi halinde TUGS'ne kayıt için harç alınması gerektiği konusunda uyuşmazlık bulunmamaktadır. Beykim Petrolcülük Gemi İşletmeciliği Sanayi ve Ticaret A.Ş. vekili, olay tarihinden sonra yapılan değişikle artık alınmayan harçların vekili olduğu şirketten alınmasının hukuka uygun olmadığı gerekçesiyle adli ve idari yargıda haklarında yapılan işlemlere karşı dava açmıştır.

Yukarıda açıklanan yasal düzenlemelere göre; ülkemizde ulusal ve uluslararası deniz ticaretinde faaliyet gösteren bir geminin Milli Gemi Sicili ve Türk Uluslararası Gemi Sicili'ne kaydının zorunlu olduğu, söz konusu kayıt ve terkin işlemlerinde harç yatırılması gerektiği, ancak 02.12.2004 tarihinde 4490 sayılı Kanunda yapılan yasal değişiklik sonrası, finansal kiralama firmaları adına Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yatların mülkiyetinin finansal kiralama sözleşmesi hükümleri gereğince kiracıya devri gerektiğinde, gemi ve yatı kendi adına tescil ettirecek kiracıdan kayıt harcı alınmayacağı; ancak 02.12.2004 tarihinden önceki yasal düzenlemede ise bu konuda herhangi bir harç muafiyetinin bulunmadığı açıktır.

Bir kamu hizmetinin karşılığı olarak yasa gereği alınması gereken bir harcın, harcı doğuran olay tarihinden sonra gerçekleşen harç muafiyetine ilişkin yasal düzenlemeyle kendiliğinden geriye doğru uygulanması söz konusu olamaz. Yasa koyucu kamu hizmetini gerçekleştirirken yine kamu hizmetinin daha iyi sunulması ve kamu yararı gerekçesiyle, olayımızda olduğu gibi ulusal ve uluslararası deniz ticaretinin gelişmesi için bu alanda faaliyet gösterenlere bazı kolaylıklar sağlamak adına, ileriye yönelik olarak düzenlemelere gitmiştir. Bu düzenlemelerin doğru veya yeterli olup olmadığı siyasi alanda tartışılabilir ise de, usulüne uygun olarak düzenlenen ve yürürlüğe giren bir kanun kapsamında alınması gereken harcın, sonraki tarihli bir başka yasal düzenleme ile alınmamasına karar verilmiş olması, o tarihe kadar yapılan işlemleri geçersiz kılmayacaktır. Yasada geçmişe yürürlük konusunda açık bir düzenleme yer almadıkça, böyle bir yaklaşım hem vatandaş hem de kurumlar için kargaşaya sebep olacak ve sonuçta hukuk güvenliğini zedeleyecektir. İdarenin ileride yapılabilecek yasal düzenleme ihtimali göz önünde bulundurularak, mükelleften alması gereken harcı taahhütname alarak geçici olarak tahsil etmemesi, karşı tarafa bu konuda bir kazanılmış hak sağlamayacaktır. Kaldı ki taahhütnamenin incelenmesinde; ilgilinin işlem tarihinde yatırması gereken harcı ileride yatırması gerektiğinde gerekli ceza ve faizi ödeyeceğini kabul ettiği görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle; olay tarihinde yürürlükte olan yasa gereği yurt içinden finansal kiralama yolu ile gemi alan kiracı için leasing süresinin sonunda geminin mülkiyetinin devri sırasında ödenmesi gereken harçların, ileride yapılabilecek bir yasal değişiklik beklentisi ile taahhütname verilerek tahsili yoluna gidilmeden yapılan kayıt işlemlerinin, sonradan yapılan yasal değişikliğin uyuşmazlığa konu işlemin yapıldığı tarihi kapsayan bir düzenlemeye yer vermemesi karşısında, bu konuda getirilen harç muafiyetine ilişkin yasal düzenlemenin kendiliğinden geriye yürütülerek davacı şirket açısından hukuki sonuç doğurması mümkün olmayıp, söz konusu harç ve cezaların idarece tahsil edilmesinde usul ve yasaya aykırı bir durum görülmemekle; Türk Uluslararası Gemi Sicili Memurluğunun, Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesine gönderdiği 26.05.2004 tarih ve 1172 sayılı TUGS kayıt harcı ve TUGS yıllık tonaj harcının tahsiline ilişkin işleminin iptali ile bu kısımlarla ilgili olarak T.C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığının yazılarında belirtilen genelge çıkarılıncaya kadar teminat alınmasına ve Hisar Veraset ve Harçlar Vergi Dairesine yatan toplam nakdin işlemiş ve işleyecek yasal faizi ve fer'ileri ile birlikte davacı şirkete iadesi istemiyle açılan dava sonunda, davanın kabulüne ilişkin İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesi 3. Ticaret Dairesinin usul ve kanuna uyarlı düşmeyen 08.07.2010 gün ve E:2008/700, K:2010/397 sayılı kararının kaldırılmasına; hukuk ve usule uygun bulunan İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin 27.03.2009 gün ve E:2009/681, K:2009/1125 sayılı anılan harcın tahsili gerektiği gerekçesiyle açılan davanın reddine ilişkin kararının kabulü ve mevcut hüküm uyuşmazlığının bu şekilde giderilmesine karar verilmesi gerekmiştir.

S O N U Ç : Açıklanan nedenlerle;

1- İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesi 3. Ticaret Dairesinin usul ve kanuna uyarlı düşmeyen 08.07.2010 gün ve E:2008/700, K:2010/397 sayılı kararının kaldırılmasına,

2-Hukuk ve usule uygun bulunan İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin 27.03.2009 gün ve E:2009/681, K:2009/1125 sayılı anılan harcın tahsili gerektiği gerekçesiyle açılan davanın reddine ilişkin kararının kabulüne,

3-Mevcut HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ BU ŞEKILDE GIDERILMESINE, 14.03.2016 gününde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN